

DZIEWIĘTNASTE SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

c. k. wyższej szkoły realnej

WE LWOWIE

za rok szkolny 1892.

WE LWOWIE

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.

1892.

Ry 2136

2/1915

Treść:

1. Nowy sposób oznaczania równoważnika wodnego naczyń termometrów — napisał Stanisław Ziobrowski.
2. Przemówienie profesora Romualda Bobina na wieczorku urządzonym w szkole realnej we Lwowie ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza.
3. Statystyka i kronika zakładu — przez Dyrektora.

Nowy sposób oznaczania równoważnika wodnego naczyń termometrów,

napisał

Stanisław Ziobrowski.

Przy pomiarach kalorymetrycznych za pomocą metody mieszania potrzebną jest znajomość t. zw. równoważnika wodnego lub wartości wodnej (Wasserwerth) poszczególnych części przyrządu, to jest ilości ciepła potrzebnej do ogrzania tych części o 1°C. Tę ilość ciepła można obliczyć mnożąc masę (m) danej części kalorymetru przez jego ciepło gatunkowe (c), lub też objętość (v), przez gęstość (d) i przez c) zatem wartość wodną wyraża się przez: $mc = vdc$.

Otóż ze wszystkich części kalorymetru naczynko termometru użytego do pomiaru nastrocza największe trudności dla takiego obliczenia. Trudność polega na tem, że naczynko same jest szklane, zaś wewnątrz niego znajduje się rtęć i ściśle rzeczy biorąc należy obliczyć wartość wodną każdej z tych części z osobna.

Na dokładnych termometrach pierwszorzędnych firm podaną jest objętość (lub masa) rtęci zawartej w termometrze i w tym wypadku wystarczy zmierzyć objętość całego naczynka, n. p. przez zważenie wypartej wody a różnica obu stanowi objętość szkła. Jeżeli jednak objętość rtęci jest nieznaną, obliczenie takie jest niemożliwem, bo jedynie sposób do oznaczenia objętości samej rtęci byłby przez wyjęcie jej z termometru, czego oczywiście nikt robić nie będzie. Można w takim wypadku znaleźć wartość wodną naczynka zapomocą pomiaru kalorymetrycznego. Taki pomiar jednak, jakkolwiek dałby najdokładniejszy wynik, jest dosyć mozolny i wymaga zresztą drugiego termometru o znanej wartości wodnej; nie potrzeba także

owej wartości wodnej oznaczać z wszelką możliwą dokładnością, co później wykażę, pożądaną jest przeto metoda jak najprostsza i niedająca zbyt złych rezultatów.

Przy oznaczaniu mechanicznego równoważnika ciepła przyrządem Puluja, nasunęła mi się właśnie metoda bardzo prosta i dająca dosyć dokładne rezultaty.

Wartość wodna naczynka termometru składa się z dwóch części, wartości wodnej szkła i rtęci, zatem

$$x = (mc) \text{ szkło} + (mc) \text{ Hg} = (vdc) \text{ szkło} + (vdc) \text{ Hg}.$$

Otóż gęstość szkła = 2·6, rtęci 13·6, zaś ciepło gatunkowe szkła = 0·177, rtęci 0·033, skąd

$$(dc) \text{ szkło} = 0·46$$

$$(dc) \text{ Hg} = 0·453.$$

Obie te liczby różnią się tylko o 0·007, możemy je zatem w przybliżeniu uważać za równe i w wyżej przytoczonym równaniu wyłączyć za nawias

$$x = (v \text{ szkło} + v \text{ Hg}) dc.$$

Suma umieszczona w nawiasie jest objętością naczynka termometru, potrzeba więc tylko oznaczyć tę objętość i pomnożyć ją przez gęstość i ciepło właściwe szkła lub rtęci; korzystniejszym jest wziąć liczby dla rtęci, której termometr mniej więcej 3 razy tak wielką objętość jak szkła zawiera.

Zwykle zalecają obliczenie objętości z zewnętrznych wymiarów, co tylko wtenczas można z pewną dokładnością dokonać, gdy naczynko ma kształt dobrze określony. Można by także objętość naczynka znaleźć przez zważenie wypartej wody, jednakowoż najlepiej, jak to zaraz wykażę, zważyć wypartą rtęć, przez co oznacza się od razu iloczyn $(v \text{ szkło} = v \text{ Hg})d$, to jest masę rtęci, o objętości równej objętości naczynka termometru.

Pomnożenie tej masy przez ciepło gatunkowe rtęci da od razu szukaną wartość wodną termometru. Korzyści, które się przy tym sposobie oznaczania następczają, są następujące: uproszczony rachunek i doświadczenie jak najprostsze; nadto użycie rtęci zamiast wody daje tę korzyść, że oznaczając większą masę możemy to z większą dokładnością uczynić i błąd popełniony nie mnoży się już przez 13·6 jak to by się stało, gdybyśmy wypartą wodę ważyli.

Pomiar wykonuje się w następujący sposób: na talerzyku wagi ustawiam zrównoważone naczynie z rtęcią, zanurzam

w niej naczynko termometru unocowanego w jakimkolwiek trzymadle, przewaga jaka się okaże, daje właśnie masę wypartej rtęci.

Zajmującym będzie podanie kilku w ten i w inny sposób wynalezionych wartości wodnych dla niżej wymienionych termometrów.

1. Termometr Geisslera dzielony na 5-te części stopnia, sięgający od -0.7 do 26°C . *Hg* waży 17.78gr .

2. Geisslera dzielony na 10-te części stopnia od -3 do 49°C .

3. Taki sam od -2 do 49°C .

Te trzy termometry są własnością lwowskiej szkoły politechnicznej.

4. Niewiadomego pochodzenia dzielony na 10-te części stopnia, sięgający od -28 do 50°C (od psychrometru Augusta).

5. Geisslera od -19 do 200°C .

Oba są własnością szkoły realnej.

Równoważnik wodny oznaczałem dla 1. przez odważenie wypartej wody i obliczenie równoważnika dla szkła i rtęci z osobna (x_1), dla 1., 2., 3., 5. przez obliczenie objętości z wymiarów (x_2), wreszcie dla wszystkich sposobem przezemnie podanym (x_3). Tabliczka zawiera otrzymane rezultaty.

Termometr	x_1	Objętość naczynka	x_2	Wypiera rtęci	x_3
1. wypiera wody 1.8gr . . .	0.82	2.02	0.91	27.6	0.92
2. naczynko walcowate, półkolisto zakończone . . .	—	0.14	0.063	2.35	0.078
3. tak samo	—	0.19	0.09	3.3	0.11
4. kształt naczynka nieokreślony	—	—	—	2.5	0.83
5. jak 2. i 3.	—	0.81	0.36	2.5	0.42
		<i>cm³</i>	<i>grst</i>	<i>gr</i>	<i>grst</i>

Z tabliczki okazuje się, że dla jednego z tych termometrów (4.) jedynie mojej metody można było użyć; oznaczenia

sposobem kalorymetrycznym nie mogłem niestety przeprowadzić dla żadnego z termometrów.

Co się tyczy dokładności tej metody, to jest więcej dokładną od metody zwykle używanej a polegającej na obliczeniu objętości z wymiarów naczynka, zaś mniej dokładną od żmudnej metody kalorymetrycznej i rzadko dającej się zastosować metody obliczenia wartości dla rtęci i szkła z osobna. Ale jak już wyżej powiedziałem znaczenie wartości wodnej termometru nie wymaga zbyt wielkiej dokładności. Ciepło zużyte przez inne części kalorymetru na ogrzanie o jeden stopień wynosi w najlepszym razie przynajmniej 500 gramstopni, gdy do tego doliczymy wartość termometru n. p. 1-go znalezionej zapomocą trzech sposobów, otrzymamy 500·82 *grst.*, 500·91 *grst.* i 500·92 *grst.* Liczby te różnią się od siebie o 2 dziesięcioletyczne względnie 2 stutysięczne; takie same różnice wynikną z pomiarów uskuteczniionych w kalorymetrze. Jeżeli przypuścimy, że pierwsza z tych liczb jest rzetelną i biorąc ją za podstawę rachunku znajdziemy n. p. ciepło właściwe siarki 0·2026, to, gdybyśmy wzięli obie inne liczby, otrzymalibyśmy (*caeteris paribus*) toż ciepło = 0·202618 i 0·20262. Podobny rezultat otrzymamy biorąc w rachubę którykolwiek z termometrów wymienionych w tabliczce. Błędy zatem w ostatecznem obliczeniu są tak małe, że znikają w obec innych błędów możliwych przy tego rodzaju pomiarach. Okazuje się zatem, że niniejsza metoda oznaczania równoważnika wodnego naczyń termometrów będąc bardzo prostą i wygodną daje przecież rezultaty wcale dobre, można jej przeto w każdym wypadku użyć.

Gdy chodzi o doświadczenie z przyrządem Puluja do oznaczania mechanicznego równoważnika ciepła, przedstawia ta metoda jeszcze tę korzyść, że zapomocą jednego tylko ważenia można oznaczyć masę rtęci użytej za ciecz kalorymetryczną i masę rtęci wypartej przez naczynka termometru i ich wartość wodną obliczyć zapomocą jednego rachunku. Potrzeba tylko w tym celu naczynko termometru utwierdzonego w trzymadle zanurzyć w stożku przyrządu wypełnionym rtęcią i ustawionym na wadze; otrzymana masa, po odjęciu masy naczynia stożkowatego, pomnożona przez ciepło gatunkowe rtęci da równoważnik wodny cieczy kalorymetrycznej i termometru.

Statystyka zakładu.

I.

Skład grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego 1891/2.

A. Nauczyciele przedmiotów obowiązkowych:

1. **Gerstmann** Teofil, Dr. filozofii, Dyrektor, członek c. k. Rady Szkolnej krajowej, radny miasta Lwowa, uczył historii powszechnej w klasie *V a* — razem godzin 3.
2. **Pohorecki** Franciszek, profesor, zawiadowca biblioteki dla nauczycieli, uczył języka niemieckiego w klasach: *II b*, *III a* i *VII* — razem godzin 15.
3. **Soleski** Józef, profesor VIII rangi, członek c. k. Rady Szkolnej okręgowej, radny miasta Lwowa, dyrektor miejskiej Szkoły handlowo-przemysłowej, uczył matematyki w klasach *V a*, *V b* i *VI* — razem godzin 15.
4. **Daszyński** Władysław, profesor, zawiadowca gabinetu geometrycznego, uczył geometrii wykresłej i rysunków geometrycznych w klasach: *III a*, *III b*, *V a*, *V b* i *VII* i kaligrafii w klasach *III a* i *III b* — razem godzin 19.
5. **Bobin** Romuald, profesor VIII rangi, zawiadowca biblioteki uczniów, uczył języka polskiego w klasach: *IV a*, *V a*, *V b*, *VI* i *VII* — razem godzin 15.
6. **Fedorowicz** Teofil, profesor, uczył geometrii wykresłej i rysunków geometrycznych w klasach: *II a*, *II b*, *IV a*, *IV b* i *VI* i kaligrafii w klasie *II a* — razem godzin 19.
7. **Hoszowski** Celestyn, profesor, zawiadowca gabinetu rysunkowego, uczył rysunków odręcznych w klasach: *III a*, *IV a*, *V a*, *VI* i *VII* — razem godzin 20.
8. **Zbierzchowski** Władysław, profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matematyki w klasach: *II a*, *IV a* i *VII* i fizyki w klasach: *VI* i *VII* — razem godzin 19.
9. **Sokołowski** Antoni, profesor, zawiadowca gabinetu chemicznego, uczył chemii w klasach: *IV a*, *IV b*, *V a*, *V b*, *VI* i *VIII* — razem godzin 18.
10. **Rischka** Robert, profesor, uczył języka niemieckiego w klasach: *V a* i *VI* i historii powszechnej w klasach: *III a*, *III b*, *IV a* i *IV b* — razem godzin 17.

11. Ks. **Laskowski** Józef, Dr. teologii, docent Uniwersytetu, profesor, uczył religii obrz. łać. w klasach: *Va*, *Vb*, *VI* i *VII* — razem godzin 8.
12. **Szuchiewicz** Włodzimierz, nauczyciel, zawiadowca gabinetu historii naturalnej, uczył historii naturalnej w klasach: *IIb*, *VI* i *VII* i kaligrafii w klasach: *Ia*, *Ib* i *IIb* — razem godzin 14.
13. **Skwarczyński** Karol, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył matematyki w klasach: *IIb*, *IIIa* i *IIIb* i rysunków odręcznych w klasach: *Ia* i *Ib* — razem godzin 19.
14. **Janelli** Franciszek, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył geografii w klasach: *Ib*, *IIa*, *IIb*, *IIIa*, *IIIb*, *IVa* i *IVb* i matematyki w klasie *IVb* — razem godzin 18.
15. **Lityński** Michał, egzaminowany zastępca nauczyciela, uczył geografii w klasach: *Ia*, *Va*, *Vb*, *VI* i *VII* i historii powszechnej w klasach: *IIa*, *IIb*, *Vb*, *VI* i *VII* — razem godzin 18.
16. **Szromba** Marcin, zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w klasach: *Ia*, *IIIb* i *IVb* — razem godzin 16.
17. **Schechtel** Rudolf, zastępca nauczyciela, uczył języka niemieckiego w klasach *IIa*, *IVa* i *Vb* — razem godzin 16.
18. **Szydłowski** Józef, zastępca nauczyciela, uczył języka polskiego w klasach: *Ib*, *IIIb* i *IVb* i języka niemieckiego w klasie *Ib* — razem godzin 16.
19. **Niemczykiewicz** Konstanty, zastępca nauczyciela, uczył rysunków odręcznych w klasach: *IIa*, *IIb*, *IIIb*, *IVb* i *Vb* — razem godzin 20.
20. **Basiński** Stanisław, zastępca nauczyciela, uczył języka polskiego w klasach: *Ia*, *IIb* i *IIIa* — razem godzin 10.
21. **Teisseyre** Wawrzyniec, Dr. filozofii, docent Uniwersytetu, zastępca nauczyciela, uczył matematyki w klasie *Ib* i historii naturalnej w klasach: *Ia*, *Ib*, *IIa*, *Va* i *Vb* — razem godzin 19.
22. Ks. **Boczar** Józef, zastępca katechety rz. kat., uczył religii obrz. łać. w klasach: *Ia*, *Ib*, *IIa*, *IIb*, *IIIa*, *IIIb*, *IVa*, *IVb* — razem godzin 16.
23. **Turosz** Wojciech, zastępca nauczyciela, uczył języka polskiego w klasie *IIa*, matematyki w klasie *Ia* i fizyki w klasach: *IIIa*, *IIIb*, *IVa* i *IVb* — razem godzin 19.
24. Ks. **Myszkowski** Tytus, Dr. teologii, zastępca katechety gr. kat., uczył religii obrządku gr. we wszystkich klasach — razem godzin 2.
25. **Grau** Aron, uczył religii mojżeszowej we wszystkich klasach — razem godzin 6.

Uwaga. Uczniowie wyznania ewangelickiego pobierali naukę religii razem z uczniami innych szkół średnich dwa razy w tygodniu w c. k. II. gimnazyum lwowskiem.

B. Asystenci:

1. **Biliński** Stanisław, do rysunków geometrycznych.
2. **Semianów** Michał, do rysunków odręcznych.
3. **Tomanek** Zygmunt, do rysunków geometrycznych.

C. Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

1. **Rischka** Robert, uczył historii kraju rodzinnego w klasach: III *a*, III *b*, IV *a* i IV *b* — razem godzin 4.
2. **Lityński** Michał, uczył historii kraju rodzinnego w klasach: VI i VII — razem godzin 2
3. **Szuchiewicz** Włodzimierz, uczył języka ruskiego — razem godzin 4.
4. **Kropiwnicki** Józef, uczył języka francuskiego — razem godzin 6; języka angielskiego — razem godzin 2.
5. **Hoszowski** Celestyn, uczył modelowania — razem godzin 4.
6. **Skwarczyński** Karol, uczył gimnastyki — razem godzin 6.
7. **Polński** Józef, uczył stenografii — razem godzin 4.
8. **Zbierzchowski** Władysław, uczył śpiewu — razem godzin 4.

II.

R o z k ł a d n a u k.

A. Przedmioty obowiązkowe.

I. Klasa.

Gospodarz klasy I *a*: **Turosz** Wojciech.

„ „ I *b*: **Szydłowski** Józef.

Religia 2 godziny tygodniowo. Zasady katolickiej wiary i obyczajów.

Język polski. 4 godziny tygodniowo. Z gramatyki w I. półroczu: elementarne powtórzenie odmiany imienia i słowa; w II. półroczu: systematyczna odmiana imienia. Ze składni systematyczna nauka o zdaniu pojedynczym, tak prostym jak rozwiniętym. Najważniejsze znaki pisarskie. Czytanie wzorów według wypisów. Deklamacya. Wypracowania stylistyczne 4 na miesiąc; w I. półroczu wyłącznie dyktaty, w II. naprzemian ćwiczenia ortograficzne i wypracowania stylistyczne.

Język niemiecki. 6 godzin tygodniowo. Nauka na podstawie podręcznika: Ćwiczenia niemieckie Dra Germana i Petelena, część I. 4 zadania miesięcznie, same szkolne.

Geografia. 3 godziny tygodniowo. Ogólne, a do zrozumienia mapy najniezbędniejsze pojęcia z geografii matematycznej i fizycznej. Ogólny przegląd geografii politycznej.

Arytmetyka. 4 godziny tygodniowo. Liczenie. Cztery działania liczbami całkowitymi. Podzielność liczb, rozkładanie na czynniki pierwsze, największy wspólny dzielnik, najmniejsza wspólna wielokrotność. Ułamki zwyczajne, dziesiętne. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i na odwrot. Co 14 dni zadanie szkolne.

Historia naturalna. 3 godziny tygodniowo. Zwierzęta kręgowo do ryb. W II. półroczu dalszy ciąg kręgowych i zwierzęta bezkręgowo.

Geometria i rysunki geom. 4 godziny tygodniowo. Rysunki geometryczne z wolnej ręki. — Naukę prowadzono poglądowo, wyjaśniając uczniom stosunki przestrzenne ciał w ogólności, oraz najważniejsze utwory geometryczne płaskie i charakterystyczne znamiona tychże. Przedmiotem ćwiczeń rysunkowych z wolnej ręki były płaskie utwory geometryczne w ścisłym połączeniu z ornamentem geometrycznym tak, iż począwszy już od ćwiczeń w rysowaniu linii prostych i krzywych dodawano zaraz stosowne ornamenta, przyczem uwzględniano najbardziej ćwiczenia w rysunku dowolnych krzywizn, przygotowując tym sposobem uczniów do rysowania wolnych ornamentów. Nakoniec zapoznano uczniów z podstawnymi bryłami stereometrycznymi: kostka, ostrosłup, graniastosłup, walec, stożek i kula.

Kaligrafia. 2 godziny tygodniowo. Pismo angielskie „cursiv“ i niemieckie „current“ podług zeszytów Greinera.

II. Klasa.

Gospodarz klasy IIa: **Schechtel** Rudolf.

„ „ IIb: **Basiński** Stanisław.

Religia. 2 godziny tygodniowo. Historia biblijna starego zakonu z uwzględnieniem chronologii i geografii biblijnej.

Język polski. 3 godziny tygodniowo. Z gramatyki: systematyczna nauka konjugacyi, nauka o zdaniu pojedynczym rozwiniętem i składnia w obrębie czasownika. Czytanie wzorów według wypisów. Deklamacja jak w klasie I. Wypracowania stylistyczne 3 na miesiąc, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki. 6 godzin tygodniowo. Nauka jak w klasie I. na podstawie „Ćwiczeń niemieckich Dra Germana i Petelena“, 4 zadania miesięcznie, przeważnie szkolne.

Geografia. 2 godziny tygodniowo. Szczegółowy opis krajów i państw całej Azji, Afryki i Europy południowej.

Historia. 1 godzinie tygodniowo. Historia starożytna z uwzględnieniem elementów biograficznych.

Matematyka. 3 godziny tygodniowo. Miary, wagi, monety. Liczby wielorakie i działania temi liczbami. Działania skrócone. Stosunki i proporcye. Reguła trzech prosta. Rozwiązywanie zadań na re-

gułę trzech prostą zapomocą wnioskowania i proporecy. Rachunek procentu, dyskontu i terminu średniego. Co dni 14 zadanie szkolne.

Historya naturalna. 3 godziny tygodniowo. W I. półroczu: mineralogia według książki prof. Łomnickiego. W II. półroczu: botanika.

Geometrya i rysunki geom. 4. godziny tygodniowo. Przedmiot I. klasy w krótkości powtórzony. Przystawanie i podobieństwo trójkątów z uwidocznieniem, polegającym na konstrukcyi takich wych. Konstrukcyja czworoboków. Nauka o kole. Rysunek przy pomocy przyrządów geometrycznych obejmuje konstrukcyje powyżej wymienione przedmiotów i ornamentów geometrycznych.

Rysunki odręczne. 4. godziny tygodniowo. Rozpoczęto naukę rysowania z modelu wstępnym wykładem o tworzeniu się perspektywicznego obrazu zapomocą przyrządu, przyczem wyjaśniono w przystępny sposób oznaczenie tła, punktu oka i kąta widzenia. Nastąpiły zasadnicze ćwiczenia w rysowaniu perspektywicznych skröceń. W dalszym ciągu nauki wykładano równocześnie z odpowiedniami ćwiczeniami rysunkowemi podstawnej zasady i prawidła perspektywy, posługując się modelami seryi I-szej, które uczniom tylko w najważniejszych położeniach rysować kazano. Nastąpiły ćwiczenia w cieniowaniu, na podstawie wykładu i technicznych wskazówek nauczyciela. Równocześnie z rysunkiem perspektywicznym prowadzono rysunek ornamentalny łatwych wstęg i rozet, wykazując na dobranych przykładach związek składowych części ornamentu z jego całością i porównując niejednokrotnie stylizowane kształty ornamentu roślinnego z pierwowzorami w naturze.

Kaligrafia. 2 godziny tygodniowo. Ciąg dalszy tych samych rodzajów pism jak w klasie I.

III. Klasa.

Gospodarz klasy III a: **Skwarczyński Karol;**

„ „ III b: **Szromba Marcin.**

Religia. 2 godziny tygodniowo. Historya biblijna nowego zakonu według podręcznika ks. Dąbrowskiego.

Język polski. 3 godziny tygodniowo. Z gramatyki: systematyczna nauka składni rządu i nauka o zdaniu złożonem (z wyjątkiem okresu) i składni imiesłowowej. Nieodmienne części mowy. Powtórzenie prawideł pisowni i interpunkcyi. Czytanie wzorów według wypisów. Krótkie wiadomości o życiu i zasługach tych pisarzy, z których dzieł właśnie poznano wyjątki. Dęklamacya. Wypracowania stylistyczne 2 na miesiąc, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki. 5 godzin tygodniowo. Jak w klasie I. i II. na podstawie „Ćwiczeń niemieckich Dra Germana i Petelenza“ część III. 3 zadania miesięcznie, 2 szkolne, 1 domowe.

Geografia. 2 godziny tygodniowo. Jak w klasie II. ciąg dalszy państw Europy, Ameryki, Australii i Polinezyi.

Historia. 2 godziny tygodniowo. Historia średniowieczna, traktowana jak w klasie II. ze szczególnem uwydatnieniem monarchii Austryacko-węgierskiej i historii krajowej.

Arytmetyka. 4 godziny tygodniowo. Reguła spółki i podziału proporcjonalnego, reguła mieszaniny, reguła trzech składana, reguła łańcuchowa. Cztery działania liczbami niezupełnemi. Podnoszenie liczb do kwadratu i sześciannu, wyciąganie pierwiastka kwadratowego i sześciennego. Rachunek procentów składanych. Cztery działania liczbami algebraicznymi. Co miesiąc dwa zadania szkolne.

Fizyka, 3 godziny tygodniowo. Ogólne i szczególne własności ciał. Ciepło, magnetyzm, elektryczność, podług książki Józefa Soleckiego.

Geometria i rysunki geom, 3 godziny tygodniowo. Konstrukcye opierające się na przystawianiu i podobieństwie figur. Stereometria. Rysowanie prócz powyższych konstrukcyj ornamentu geometrycznego i nakładanie farbami.

Rysunki odręczne. 4 godziny tygodniowo. Dalszy ciąg ćwiczeń perspektywicznych podług modeli II. seryi, oraz grup złożonych z modeli seryi I. i II., z uwydatnieniem cieni zapomocą ołówka, kredki czarnej i białej oraz techniki tuszowej. Rysunek ornamentów epoki klasycznej i średniowiecznej. Każde ćwiczenie rysunkowe poprzedzał wykład, odnoszący się do stylu, oraz technicznego przedstawienia danego ornamentu. Ze względu na ornament uczono użycia kolorów wodnych, dotykając w krótkości najpotrzebniejszych wiadomości z nauki o kolorach. Rozpoczęto ćwiczenie w rysunku z pamięci, których przedmiotem były typowe, charakterystyczne i nie trudne co do przedstawienia kształty ornamentalne i bryłowe.

Kaligrafia. 2 godziny tygodniowo. Pismo francuskie „rondo“, gotyckie „cursiv“ i ozdobne pisma.

IV. Klasa.

Gospodarz klasy IVa: **Bobin** Romuald.

„ „ IVb: **Janelli** Franciszek.

Religia. 2 godziny tygodniowo. Objasnienie ważniejszych obrzędów kościoła katolickiego z uwzględnieniem ich powodów i czasu zaprowadzenia.

Język polski. 3 godziny tygodniowo. Z gramatyki: Systematyczna nauka składni w obrębie czasownika. O okresie. Najważniejsze

rzeczy z etymologii. Uwydatnienie bogactwa języka przez zestawienie wyrazów pochodzeniem lub znaczeniem pokrownych. Po-
gląd na cały materiał gramatyczny. Czytanie wzorów według
wypisów jak w klasie III. Wypracowania stylistyczne jak
w klasie III.

Język niemiecki. 5 godzin tygodniowo. Nauka według „Ćwiczeń
niemieckich Dr. Germana i Petelena“ Część IV. 3 zadania mie-
sięcznie, 2 szkolne, 1 domowe.

Geografia i statystyka. 2 godziny tygodniowo. Dokładna geogra-
fia monarchii Austriacko-węgierskiej.

Historia powszechna. 2 godziny tygodniowo. Historia nowsza,
traktowana jak w klasie III.

Arytmetyka. 3 godziny tygodniowo. Algebra. Cztery działania liczbami
algebraicznymi z umiejętnym uzasadnieniem. Podzielność
wyrazów algebraicznych i ich rozkładanie na czynniki. Wspólna
miara i wielokrotność. Ułamki zwyczajne. Równania pierwszego
stopnia o jednej niewiadomej. Co miesiąc 1 zadanie szkolne.

Fizyka. 3 godziny tygodniowo. Powtórzenie statyki. Dynamika ciał
stałych, płynnych i lotnych. Akustyka. Optyka.

Chemia. 4 godziny tygodniowo. Jak najtreściwszy opis ważniejszych
pierwiastków i połączeń mineralnych i organicznych.

Geometria i rysunki geom. 3 godziny tygodniowo. Obliczanie
powierzchni figur płaskich, powierzchni i objętości brył, rozwią-
zanie praktycznych zagadnień. Zmiana figur i konstrukcja linii
krzywych. Zastosowanie linii krzywych do miernictwa. Rzuty
prostopadłe punktu, prostej i figur płaskich.

Rysunki odręczne. 4. godziny tygodniowo. Przedmiotem ćwiczeń
w rysunku perspektywicznym były modele seryi III., mianowicie
naczynia, cokóły, głowice, gzymsy i t. p. — Przy wykańczaniu
tych rysunków uwzględniano obok techniki kredkowej także na-
kładanie pędzlem, przeważnie tuszem lub sepją. W rysunku or-
namentalnym zajmowano się renesansem i typami ornamentyki
wschodniej. Rozmaite techniki ornamentalne, stosowane w prze-
myśle artystycznym, jak: inkrustacje, mozaika, sgraffito, majolika,
emalia, wyroby tulskie i t. p. były przedmiotem wykładu i de-
monstracji. Rysunek ornamentów plastycznych podług modeli seryi
IV-tej, oraz ćwiczenia z pamięci dopełniały materiału naukowego.

V. Klasa.

Gospodarz klasy Va: Daszyński Władysław.

„ „ Vb: Sokołowski Antoni.

Religia. 2. godziny tygodniowo. W I. półroczu: Główne źródła kato-
lickiej nauki wiary i obyczajów w historycznym przedstawieniu.
W II. półroczu: Katolicka nauka wiary.

Język polski, 3. godziny tygodniowo. Czytanie wzorów. Poznanie (na podstawie wypisów) zwykleszych tropów i figur, rozmaitych rodzajów stylu, jakoteż najważniejszych gatunków prozy i poezji. Wiadomości historyczno-literackie o odnośnych pisarzach — jak w klasie III. Deklamacya. Wypracowań stylistycznych 8 na półrocz, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki. 5 godzin tygodniowo. Nauka na podstawie „Wypisów Petelena i Wenera „Deutsches Lesebuch für die V. Classe“. 2 zadania miesięcznie, naprzemian szkolne i domowe.

Geografia. 1 godzina tygodniowo. Geografia matematyczna i fizyczna. Z geografii politycznej szczegółowe opisanie państw Azji, Afryki i Europy południowej.

Historya. 3 godziny tygodniowo. Historya starożytna.

Matematyka. 5 godzin tygodniowo. a) Algebra. Układy liczb. Równania pierwszego stopnia o kilku niewiadomych. Ułamki dziesiętne. Działania skrócone. Potęgi, pierwiastki i logarytmy. Równania 2-go stopnia z jedną niewiadomą. b) Planimetrya. Przystawianie, podobieństwo i powierzchnia figur płaskich z umiejętnem uzasadnieniem. Co miesiąc 1 zadanie szkolne

Historya naturalna. 3 godziny tygodniowo. Systematyczny wykład zoologii na zasadach anatomicznych i fizyologicznych. Zarys anatomii i fizyologii człowieka.

Chemia. 3 godziny tygodniowo. Szczegółowy opis metaloidów i ich połączeń z uwzględnieniem wykrytych praw i przyjętych hipotez naukowych. Z metalów tak zwane lekkie metale wraz z ich połączeniami.

Geometrya wykreślna. 3 godziny tygodniowo. Rzuty i względności punktu, linii prostej i płaszczyzny. Rozwiązanie zagadnień dotyczących się punktu, prostej i płaszczyzny. Rzuty brył graniastych i okrągłych. Przekroje brył płaszczyznami. Oznaczenie przekrojów w siatkach. Linie krzywe: elipsa, hiperbola, parabola i cyklolda.

Rysunki odręczne. 4 godziny tygodniowo. Rozpoczęto rysunek głowy ludzkiej wykładem o proporcjach, a mianowicie o stosunku czaszki do twarzy, oraz poszczególnych rysów do całego oblicza, zapomocą wzorów dziennych, modeli gipsowych, czaszki naturalnej, oraz modelu żywego. Ćwiczenia rysunkowe podług medalionów, masek, a niekiedy biustów uzupełniał zawsze wykład nauczyciela, naprowadzający na ciągle porównanie z naturą. Przy rysowaniu złożonych członków architektonicznych i trudniejszych ornamentów omawiano style ornamentyki i architektury starożytnej. Ćwiczenia w rysunku z pamięci prowadzono na podstawie materyału klasy IV.

VI. Klasa.

Gospodarz: Rischka Robert.

Religia, 2 godziny tygodniowo. Katolicka nauka obyczajow.

Język polski. 3 godziny tygodniowo. Czytanie arcydzieł literatury narodowej od połowy w. XVI. do wystąpienia Brodzińskiego i Mickiewicza, w wyjątkach według wypisów, niekiedy w całości. Historia literatury (na podstawie lub przy sposobności czytanych wyjątków) od początku aż do wystąpienia Brodzińskiego i Mickiewicza. Deklamacja jak w klasie V. Wypracowań stylistycznych 7 na półroczu, przeważnie domowe.

Język niemiecki. 4 godziny tygodniowo. Nauka na podstawie „Wypisów Jandaurka dla VI. klasy.“ W drugim półroczu początki literatury niemieckiej. 2 zadania miesięcznie, naprzemian szkolne i domowe. Opisy, tok myśli utworów poetycznych czytanych, łatwiejsze rozprawki i przekłady wolne z języka polskiego (na zadania szkolne).

Geografia. 1 godzina tygodniowo. Szczegółowe opisanie reszty państw Europy, Ameryki, Australii i Polinezyi.

Historia. 3 godziny tygodniowo. Historia wieków średnich ze szczególnem uwzględnieniem historii austriacko-węgierskiej.

Matematyka. 5 godzin tygodniowo. Algebra: Równania wyższego rzędu, dające się sprowadzić do równań 2-go stopnia z dwiema niewiadomymi. Równania wykładnicze. Ułamki ciągłe. Równania nieoznaczone. Postępy arytmetyczne. Rachunek procentu składanego i rent. Co miesiąc 1 zadanie szkolne.

Fizyka. 4 godziny tygodniowo. Mechanika ogólna i mechanika ciał międzycząstkowych.

Historia naturalna. 2 godziny tygodniowo. Botanika. W I. półroczu: anatomia, fizjologia i morfologia roślin. W II. półroczu: systematyka. Z systemów naturalnych ważniejsze i system Lineusza w porównaniu z naturalnymi.

Chemia. 2 godziny tygodniowo. Opis metalów ciężkich wraz z ich połączeniami; z chemii organicznej: prócz ogólnych wstępnych wiadomości z działu ciał tłuszczowych, opis połączeń rodników jedno- i dwuwartościowych.

Geometria wykreślna. 3 godziny tygodniowo. Rozwiązanie naroża trójściennego. O powierzchniach rozwijalnych i płaszczyznach stycznych tych powierzchni. Przecięcia powierzchni rozwijalnych między sobą, jakoteż ich przekroje płaszczyznami. Konstrukcja siatek. O powierzchniach obrotowych i wchrowatych. Początki rzutów środkowych.

Rysunki odręczne. 4 godziny tygodniowo. Dalszy ciąg ćwiczeń w rysowaniu głów według płaskorzeźb, masek medalionów i całych biustów, a w miarę przysposobienia i zdolności uczniów

także podług reprodukcji z rysunków dawniejszych i współczesnych artystów. Przy rysunku ornamentalnym omawiano style ornamentyki i architektury średniowieczne.

VII. Klasa.

Gospodarz: **Pohorecki Franciszek.**

Religia. 2. godziny tygodniowo. Przegląd historii kościelnej.

Język polski. 3 godziny tygodniowo. Czytanie arcydzieł literatury narodowej wieku XIX. (od wystąpienia Brodzińskiego i Mickiewicza) w dłuższych wyjątkach według wypisów lub nawet w całości. Deklamacya. W I. półroczu 5 zadań, przeważnie domowych, w II. 4 przeważnie szkolnych.

Język niemiecki. 4 godziny tygodniowo. Czytanie i objaśnianie poetów klasycznych XVIII i XIX. wieku z poglądem na historię literatury tych wieków. W I. półroczu 5 zadań, 2 szkolne, 3 domowe; w II. 4, przeważnie szkolne.

Geografia. 1 godzina tygodniowo. Szczegółowa geografia monarchii Austriacko-węgierskiej ze szczególnem uwzględnieniem stosunków handlowych i przemysłowych, środków komunikacyjnych, zakładów naukowych i formy rządu.

Historya. 3 godziny tygodniowo. Historya nowsza od odkrycia Ameryki z uwzględnieniem dziejów monarchii Austriacko-węgierskiej i historii kraju rodzinnego.

Matematyka. 5 godzin tygodniowo. Z algebry: kombinacye i rachunek prawdopodobieństwa. Dwumian Newtona. Zbieżność i rozbieżność szeregów. Szeregi arytmetyczne wyższych rzędów. Ogólne własności równań. Rozwiązanie równań 3-go stopnia. Z geometrii: trygonometrya sferyczna z zastosowaniem do geografii, astronomii i sterometrii. Geometrya analityczna na płaszczyźnie: punkt, prosta koło i krzywe stożkowe. Co miesiąc zadanie szkolne.

Fizyka. 4 godziny tygodniowo. W I. półroczu: nauka o ruchu falowym, nauka o głosie, optyka, elektryczność statyczna. W II. półroczu: galwanizm, magnetyzm, nauka o cieple i zasady meteorologii.

Chemia. 2 godziny tygodniowo. Opis reszty połączeń tłuszczowych, węglowodany, glukozydy. Ważniejsze połączenia ciał aromatycznych, terpeny i kamfory. Alkaloidy i ciała białkowate. Powtórzenie ważniejszych działów z lat poprzednich.

Geometrya wykreślna. 3 godziny tygodniowo. Konstrukcyja cieniów własnych i rzuconych. Ćwiczenia w rysowaniu przedmiotów technicznych i nakładaniu farbami. Nauka rzutów środkowych czyli wolnej perspektywy, z zastosowaniem do perspektywy malarzkiej i do konstrukcyi cieniów perspektywicznych.

Rysunki odręczne. 4 godziny tygodniowo. Powtórzenie i uzupełnienie materiału naukowego klas poprzednich. Nauka szkicowania z modelu, a niekiedy z natury, jako środek szybkiego, bystrego pojmowania i odtwarzania kształtów w ich masach, nie zaś w szczegółach. Okolicznościowy wykład o stylu odrodzenia.

B. Przedmioty nadobowiązkowe.

Historia kraju rodzinnego. W klasach III a, III b, IV a, IV b, VI. i VII. po jednej godzinie tygodniowo. W nauce tej brało udział 179 uczniów.

Język angielski. Prawidła wymawiania samogłosek pojedynczych i złożonych. Używanie przedimka określonego i nieokreślonego. Deklinacja wogóle i sposób odmieniania wszelkich czasowników we wszystkich czasach w sposób twierdzący, przeczący i pytający. Urabianie liczby mnogiej rzeczowników foremnych i nieforemnych. Wszystkie zaimki. Stopniowanie foremne i nieforemne przymiotników i przysłówków. Liczebniki główne. Znaczna liczba czasowników nieregularnych. Uczęszczało uczniów 18.

Język francuski. W I. oddziale: Czasowniki avoir i etre, rodzajniki, odmiana rzeczowników, główne zasady formowania liczby mnogiej rzeczowników, przymiotników i formowania przymiotników żeńskiego rodzaju. W II. oddziale: Czasowniki regularne, zogólnienie prawideł poprzedzających, zaimki, liczebnik. W III. oddziale: Czasowniki nieregularne, imiesłowy, składnia zgody i rządu; czytano ustępy znakomitszych autorów, oraz podano ich biografie. Uczęszczało 35 uczniów.

Język ruski. Początki języka ruskiego podług wypisów dla klasy II. szkół średnich. Uczęszczało uczniów 46.

Modelowanie. 4 godziny tygodniowo. Modelowano erabeski, medaliony i popiersia podług odlewów gipsowych lub podług natury. Uczęszczało uczniów 28.

Gimnastyka, W 6 oddziałach po 1 godzinie tygodniowo. W każdym oddziale przez pierwszą $\frac{1}{2}$ godziny odbywano naprzemian pochody, ćwiczenia rzędowe i wolne bez przyborów i z przyborami; drugą $\frac{1}{2}$ godziny ćwiczenia na przyrządach. jak: drabinach żerdziach i linie, maszcie poziomym i pionowym, odskoczeni, kółkach, drążku poziomym, poręczkach, koźle i koniu. Uczęszczało uczniów 180.

Stenografia. W dwóch oddziałach po 2 godziny tygodniowo. Nauka stenografii polskiej zastosowana do użytku szkolnego włącznie z nauką o stałych skröceniach. Uczęszczało uczniów 14.

Śpiew. W dwóch oddziałach po 2 godziny tygodniowo. Uczęszczało uczniów 78.

Wykaz książek w zakładzie używanych.

- Religia.** W kl. I. katechizm religii katolickiej Dr. J. Schustera, w tłumaczeniu J. Zielińskiego. Wydanie I—IV, 1888. — W kl. II. Historia biblijna starego zakonu ks. Tom. Dąbrowskiego. Wydanie I., II. 1888. — W kl. III. Historia biblijna nowego zakonu ks. Tom. Dąbrowskiego. Wydanie I. i II. 1899. — W kl. IV. Liturgia katolicka, tłumaczona z niemieckiego przez ks. W. J. Jachimowskiego. Wydanie I. i II. 1882. — W kl. V. Nauka wiary katolickiej Dr. Antoniego Wapplera w tłumaczeniu ks. J. Świsterskiego. Wydanie I. 1875. — W kl. VI. Etyka katolicka Dr. K. Martina w tłumaczeniu ks. L. Soleckiego. Wydanie II. 1855. — W kl. VII. Historia kościoła Chrystusowego Wapplera, w przekładzie ks. W. Jakubowicza.
- Język polski.** a) Gramatyka w kl. I.—IV. Dr. Ant. Małeckiego, wyd. VIII. 1891., w klasach wyższych wyd. VI. — b) Fr. Próchnicki i J. Wójcik Wypisy na kl. I. 1890; w kl. II. Wypisy polskie na kl. II. wyd. V. i VI. 1892; w kl. III. tom III.; w kl. IV. tom IV.; w kl. V. Próchnickiego Wyp. pol. dla klasy V. szkół średnich; w kl. VI. i VII. Wypisy polskie Stan. Tarnowskiego i J. Wójcika. Część I i II.
- Język niemiecki.** W kl. I., II., III. i IV. Ćwiczenia niemieckie Germana-Petelena część I., II., III. i IV. Dla kl. III. i IV. Dr. K. Petelenz „Deutsche Gramatik für gal. Mittelschulen.“ Krakau 1890; w kl. V. Petelenz u. Werner, Deutsches Lesebuch für die fünfte Classe. w kl. VI. Jandaurka tom II. 1874; w kl. VII. Wydanie Graesera ballad klasyków niemieckich: a) Hermann und Dorothea, b) w VI. kl. Iphigenie auf Tauris, c) Minna von Barnhelm. Marya Stuart. Nadto dla klas: VI. i VII. Strzemcha Grundriss der deutschen Nationalliteratur. IV. Aufl. Brünn 1888.
- Geografia.** W kl. I. Benoni i Tatomir, krótki rys geografii. Wydanie IV. i V.; w kl. II. i III. Geografia Baranowskiego i Dziedzickiego Wydanie IV.—VI; w kl. IV. J. Szaraniewicza: Rys geograficzno-statystyczny monarchii austr. węg. wyd. III.; w kl. V. Geografia Baranowskiego i Dziedzickiego wyd. VI.; w kl. VI. wyd. IV. i V; w kl. VII. Statystyka Szaraniewicza. Wydanie III.
- Historia.** W kl. II. Dzieje Starożytne Weltera — Sawczyńskiego tom I.; w kl. III. Dzieje średniowieczne Weltera—Sawczyńskiego tom II.; w kl. IV. Dzieje nowożytne Weltera — Sawczyńskiego tom III.; w kl. V. W. Zakrzewski, Historia Powszechna T. I.; w kl. VI. i VII. Dzieje powszechne Gindelego — Markiewicza tom I, II. i III. Dla klas: VI. i VII. Dr. A. Lewickiego: Zarys dziejów Polski i ziem ruskich. Kraków 1888.
- Matematyka.** W kl. I. i II. Początki arytmetyki Wład. Zajączkowskiego. Wyd. 3. 1891; w kl. III. Początki arytmetyki Dr. Wład. Zajączkowskiego Cz. II. wyd. II. 1891; w kl. IV. i V. Algebra Dr. Pl. Dzi-

- wińskiego. Lwów, 1890. wkl. VI. i VII. Arytmetyka i Algebra Mocnika — Bodeńskiego; w klasach V., VI. i VII. Geometrya Mocnika — Staneckiego, wyd. II. Lwów 1889. Logarytmy Kellera.
- Fizyka.** W kl. III., IV., VI. i VII. Fizyka Soleskiego.
- Historya naturalna.** W kl. I Zoologia Nowickiego obrazowa wyd. VI. 1890; w klas. II. Mineralogia Łomnickiego wyd. II. i Botanika Dr. Rostafińskiego; w kl. V. Zoologia dla wyższych kl. Petelenza wyd. I. 1892.; w kl. VI. Botanika Rostafińskiego, w kl. VII. Mineralogia i Geologia Łomnickiego, wyd. III.
- Chemia.** W kl. V.—VI. Bandrowski. Wykład chemii ogólnej. Kraków 1891. Część I.
- Geometrya wykreślna.** W kl. I.—IV. Geometrya Mocnika w opracowaniu Bączalskiego, w kl. IV.—VI. Geometrya wykreślna; w kl. VII. Perspektywa wolna Dr. M. Łazarskiego.

III.

Temata do wypracowań piśmiennych.

A. W języku polskim.

Klasa Va i Vb.

1. Opis miejscowości, w której spędziłem wakacje.
2. „Z jakim się wdajesz, takim zostajesz“.
3. Dwór w Soplicowie.
4. Samolub Obrazek z życia studenckiego.
5. Charakterystyka pana Sędziego z „Pana Tadeusza“.
6. „Szlachetne zdrowie, — Nikt się nie dowie, — Jako smakujesz, — Aż się zepsujesz“ J. Kochanowski.
7. Pyszny — zarozumiały — próżny.
8. Uczeń oszukujący rodziców i nauczycieli sam siebie oszukuje.
9. Charakterystyka Litawora.
10. Kiedy czytanie książek może być dla ucznia szkodliwe?
11. Treść „Wiesława“.
12. Oszczędny — skąpy — sknera.
13. Na balladzie „Lubor“ wykazać charakterystyczne cechy tego rodzaju utworów.
14. Tok myśli elegii K. Ujejskiego p. t. „Pogrzeb Kościuszki.“
15. „Jak cię widzą, tak cię piszą“.

Klasa VI.

1. Jaki wpływ wywarło zaprowadzenie chrześcijaństwa na rozwój oświaty w Polsce?
2. Słowność.
3. O potrzebie doskonalenia się w mowie ojczystej.

4. Tok myśli w pieśni J. Kochanowskiego: „Nie fortunie, lecz cnocie ufać trzeba“.
5. Wina i kara w dramacie J. Kochanowskiego: „Odprawa posłów greckich“.
6. „Umiej być przyjacielem, znajdziesz przyjaciela“. Krasicki.
7. Treny, ich podział i rozbiór.
8. Praca nie jest ciężarem, lecz dobrodziejstwem.
9. „Służmy poczciwej sławie, a jako kto może, Niech ku pożytku dobra wspólnego pomoże“. J. Kochanowski.
10. Skarga i Starowolski.
11. Przemowa K. Chodkiewicza do rycerstwa przed bitwą chocimską (podług Wacł. Potockiego).
12. Cechy prawdziwego wykształcenia.
13. Kazimierz Wielki jako organizator państwa.
14. Tok myśli satyry Ig. Krasickiego p. t. „Przestroga młodemu“.

Klasa VII.

1. „Młodość, bracia jest rzeźbiarką, — Co wykuwa żywot cały, Choć sama przeleci szparko, — Cios jej dłuta wiecznotrwały.“ Zygmunt Krasicki.
2. Ile zyskuje literatura przez poparcie możnych?
3. Jaki wpływ wywarły wrażenia młodości na rozwój talentu K. Brodzińskiego.
4. Charakterystyka Konrada Wallenroda.
5. Znaczenie obchodów mickiewiczowskich.
6. Cześnik i Rejent. Charakterystyka porównawcza na podstawie „Zemsty“ A. hr. Fredry.
7. Co wpłynęło na rozwój talentu i charakteru Juliusza Słowackiego?
8. Jakimi względami powinniśmy się kierować przy wyborze stanu?

B. W języku niemieckim.

Klasa Va.

1. Nutzen des Eisens.
2. Tag und Nacht preisen ihre Vorzüge (auf Grund der Lectüre).
3. Über die Functionen der Kurfürsten beim Krönungsmahle (auf Grund der Schulerläuterung des Schillerschen Gedichtes: „Graf von Habsburg.“)
5. do wyboru: a) der Sandberg in Lemberg — (Eine Beschreibung).
b) der Allerseelentag — (Eine Schilderung).
6. Der Schenk von Limburg — (Eine Nacherzählung).
8. Die Sage von der Demeter und Persephone, und deren Deutung (Schullectüre).
9. Solon erkämpft Salamis (Eine Reproduction des Schulunterrichtes).
10. „Der Sänger“ von Goethe. (Inhalt).

11. Das Glück des Polykrates.
12. Die Unterwelt, nach der Vorstellung der Alten.
14. Der Jüngling in Schillers „Taucher“ erzählt sein Abenteuer in der Charybde.
15. Das poln. Gedicht „Maliny“ von A. Chodźko ist kurz nachzuzählen.
16. Das „Schlangenhalsband“ von Seidl (Inhalt und Erklärung des Gedichtes).
18. Gold und Eisen in ihrer Wechselwirkung auf die Cultur.
19. Arions Abenteuer bei der Rückkehr von seiner Kunstreise.
Nr. 4, 7, 13, 17, i 20. tłómaczenia.

Klasa V b.

1. Inhaltsangabe des erläuterten Lesestückes „Zeus und das Pferd“.
2. Vom Nutzen des Holzes.
3. Eine Übersetzung aus dem Polnischen.
4. „Der Graf von Habsburg“. (Inhalt).
5. „Johanna Sebus“. (Inhaltsangabe).
6. Die heiligen Thiere der Ägypter.
7. Jugenderziehung in Sparta.
8. Gold und Eisen.
9. Cids Rache.
10. Cid kämpft gegen die Mauren
11. Die Schlacht bei Thermopylä. (Eine Übersetzung).
12. Der Aufstand der Griechen in Jonien.
13. Schilderung eines ungarischen Pustaschäfers.
14. Das Schlangenhalsband. (Inhalt).
15. Der Sänger. (Gedankengang).
16. Verehrung der Eichen durch die alten Völker.
17. Eine Übersetzung aus dem Polnischen.
18. Zerstörung Carthagos.
19. Die catilinarische Verschwörung.
20. Eine Übersetzung aus dem Polnischen.

Klasa VI.

1. Der „Erkönig“ von Goethe und „Erkönigs Tochter“ von Herder.
(Eine Vergleichung der Inhalte).
2. Wie lautet die Sage vom Orpheus?
3. Mein Ferienerlebnis.
4. König Gunter wirbt um Brunhilden. (Nibelungenlied).
6. Charakteristik eines Sängers des Mittelalters auf Grund der Gedichte: „Der Sänger“ von Goethe und „des Sängers Fluch“ von Uhland.
7. Charakterschilderung einer Persönlichkeit aus dem Nibelungenliede, nach beliebiger Auswahl.

8. „Von der Stirne heiss
Rinnen muss der Schweiss,
Soll das Werk den Meister loben,
Doch der Segen kommt von oben“. — (Eine erläuternde Besprechung der Sentenz und Beleuchtung derselben durch Beispiele aus dem Leben).
9. „Das Glück von Edenhall“ von Uhland. (Inhalt).
11. Warum nennt Schiller, in seinem „Lied von der Glocke“ das Feuer eine Himmelskraft?
12. Die Sage über die Verleihung der Ostmark an Leopold von Babenberg.
13. Charakter des Wirtes zum goldenen Löwen (in Goethes „Hermann und Dorothea“.)
14. Lebensgeschichte des polnischen Dichters Sebastian Klonowicz. (Eine Reproduction des Schulunterrichtes).
16. Was sagt der Apotheker und was der Pfarrer in Goethes „Hermann und Dorothea“ über die Neugierde?
17. Morgenstunde hat Gold im Munde (Wie ist der Satz zu verstehen?)
19. Hermanns Mutter schildert ihre Erlebnisse beim Brande des Heimatsstädtchen.
Nr. 5, 10, 15, i 18. *łómaczenia*, Nr. 20. *przekład wolny z ustępu poetycznego*.

Klasa VII.

1. Warum hat Nordamerika unter denselben Breitengraden ein kälteres Klima als Europa?
2. Welche Änderungen hat Göthe an dem geschichtlichen Stoffe in seinem Gedichte „Hermann und Dorothea“ vorgenommen und warum?
3. Über den Meistergesang. Eine Reproduction des Schulunterrichtes.
4. Charakteristik Hermann's in Göthes Gedichte „Hermann und Dorothea“.
5. Die Vorfabel in Lessing'schen Drama „Nathan der Weise“.
6. Der Fall von Constantinopel.
7. Charakteristik des Majors von Tellheim im Lessing'schen Drama „Minna von Barnhelm“.
8. Uebersetzung aus dem polnischen „Iridion“ von S. Krasinski. (Einleitung).

Temata przy piśmiennym egzaminie dojrzałości z końcem roku szkolnego.

- I. Znaczenie Bolesława Chrobrego w dziejach Polski.
- II. 1. L. Lampel. Lehrbuch für die oberen Classen österreichischer Gymnasien. Th. I. pag. 351. §. 232. „Die Lage Athens“.

2. Wypisy polskie dla klas niższych szkół gimnazyalnych i realnych. T. IV. wyd. 2. — ustęp Nr. 33. p. t. Cesarzowa Marya Teresa od słów (na str. 157.): „wszystkie źródła historyczne zgodnie przedstawiają... do słów: (na str. 158.) umiała odznaczać wodzów i żołnierzy“.

III. 1.
$$\frac{1}{5 - \log x} + \frac{2}{1 + \log x} = 1.$$

2. Ile potrzeba dopłacać z końcem każdego roku do kapitału 4000 zł. ażeby się takowy potroił na procencie składanym po 6% w 8 latach?
3. Wysokość gwiazdy $h = 54^{\circ} 12' 8''$, azymut $w = 37^{\circ} 11' 7''$, podniesienie bieguna ponad poziom w miejscu obserwacji $\varphi = 42^{\circ} 8' 19''$, obliczyć kąt godzinny i zboczenie.
4. Znaleść równanie dla miejsca geometrycznego wierzchołków wszystkich takich trójkątów, których podstawa $= a$, a dwa inne boki $r_1 : r_2 = m : n$.
- IV. 1. Wykreślić płaszczyzny styczne do powierzchni obrotowej równoległe do płaszczyzny danej.
2. Wykonać konstrukcyje cieniów we wnętrzu nżyży ściennęj półkolistęj.
3. Z perspektywy. Oznaczyć punkty przebiecia jakiejkolwiek prostej z walcem kołowym prostym, równoległym do tła, ustawionym na płaszczyźnie poziomej.

IV.

Środki naukowe.

A. Biblioteka.

1. Biblioteka dla nauczycieli.

Biblioteka liczy obecnie 2.058 dzieł w 3 135 t. 1.260 z.

W ciągu roku szkolnego przybyły w drodze kupna lub daru następujące dzieła:

1926. Zakrzewski Wincenty. Historia powszechna na klasy wyż. szkół średnich. Lwów 1891. — 1927. Petelenz K. Dr. Deutsche Grammatik für die galizischen Mittelschulen. Krakau. 1891. — 1928. Brachelli H. F. Dr. Statistische Skizze der oester. ungarischen Monarchie nebst den occupirten Ländern Bosnien und Herzogowina. Leipzig 1891. — 1929. Schröder Wilh. Dr. Erziehungs- und Unterrichtslehre für Gymn. u. Realschulen. Berlin. 1868 — 1930. L. K. Kilka uwag o potrzebie nauki stenografii jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach średnich Lwów. 1872 — 1931. Poliński J. Stenografia ruska. Lwów. 1891. — 1932. Bielski Marcin. Dwie rzadkości bibliograficzne. Lwów. 1873. — 1933. Tergonde Romuald. Coppieters de. Neue projectierte Canalbauten, Schifffahrtsverbindungen (San, Dniestr). Wien 1881. — 1934. Steiner Joachim. Sammlung von Maturitätsfragen aus der dar-

stellenden Geometrie. Wien 1887. — 1935. Radziszewski Bronisław Dr. Badania nad zjawiskami Fosforescencyi ciał organicznych. Kraków. 1880. — 1936. Dickstein S. Geometrya elementarna Warszawa. 1889. — 1937. Benko Jerolim Freiherr von. Das Datum auf den Philippinen Wien 1890. — 1938. German L. Petelenz K Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy szkół średnich. Lwów 1891. — 1939. Shakespeare William tłum. Koźmiana, Paszkowskiego, Ulricha. Dzieła dramatyczne. Warszawa 1875. — 1940. Heine Heinrich. Sämtliche Werke. Hamburg 1891. 1941. Garczyński Stefan. Pisma. Poznań. 1860. — 1942. Wasilewski Edmund. Poezye. Warszawa 1859. — 1943. Odyniec E. A. Tłumaczenia. Warszawa 1874. — 1944. Korzeniowski Józef. Dzieła. Warszawa 1871. — 1945. El...y. Poezye. Lwów 1888. 1946, Zaleski Józef Boh. Pisma. Lwów 1877. — 1947. Czacki Tadeusz. O litewskich i polskich prawach. Kraków 1861. — 1948. Czacki Tadeusz. O Żydach i Karaitach. Kraków 1860. — 1949 Breza Adam. Literatura polska. Warszawa. 1891. — 1950. Czar Edmund. Gry gimnastyczne młodzieży szkolnej. Lwów 1891. — 1951. Violle J. Lehrbuch der Physik. Berlin 1891. — 1952. Witkiewicz Stanisław. Sztuka i krytyka u nas. Kraków. Warszawa 1891. — 1953. Lehmann Otto Dr. Dr. J. Tricks Physikalische Technik. Braunschweig 1890. — 1954. Weinhold Adolf T. Dr. Vorschule der Experimental-Physik. Leipzig. 1883. — 1955. Akademia umiejętności w Krakowie. Sprawozdania komisji do badania historii sztuki w Polsce. Kraków 1891¹⁾. — 1956. Ossowski Godfryd. Prusy Królewskie. Zabytki przedhistoryczne ziem pol. wyd staran. kom. arch. Akademii um. w Krakowie¹⁾. — 1957. Ossowski Godfryd. Wielki Kurhan Ryzanowski według badań (884—887). Kraków 1888¹⁾. — 1958. Siemiradzki J. Fauna Kopalna w Krakowskiem. Pamiętnik Akademii Umiejętności w Krakowie. Wydział matem. przyrod. T. XVIII. z 1. 2. Kraków 1891¹⁾. — 1959. Stankiewicz Maurycy. Katalog wydawnictw Akademii umiejęt. w Krakowie. Kraków 1891. — 1960. Rocznik Zarządu Akademii umiejętności w Krakowie. Rok 1890. Kraków 1891¹⁾. — 1961. Ciekliński Piotr tłumacz, Czubek Jan wydawca. Potrójny z Planta. Kraków 1891¹⁾. — 1962. Słupski Stanisław z Rogowa. Zabawy orackie. Jezowski Wład. Stanisław. Oekonomia. Kraków. 1891¹⁾. — 1963. Schotten Herman. O enocie albo żywocie człowieka przystojnym. Kraków 1891¹⁾. — 1964. Brzechowski Stanisław. Opera inedita et epistolae Cracoviae 1891. — 1965. Finkel Ludwik Dr. Bibliografia historii polskiej. Lwów 1891¹⁾. — 1966. Rozprawy Akademii umiejętności, Wydział historyczno-filozoficzny. Ser. II. T. I—IV. Kraków 1891—2¹⁾. — 1967. Pechnik Aleks. Dr. ks. Synonimika i Frazeologia niemiecka dla szkół średnich. Lwów 1891¹⁾. — 1968. Bandrowski Ernest Dr. Wykład Chemii ogólnej. Kraków. 1891. — 1969. Claus C. Dr. Lehrbuch der Zoologie. Marburg. 1891. — 1970. Demetrykiewicz Włodz. Index osobowy i rzeczowy do T. I—IV. Sprawozdań kom. dla badania hist. sztuki w Polsce. Kraków 1891¹⁾.

¹⁾ Dar Akademii umiejętności w Krakowie.

— 1971, Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału filologicznego Akademii umiejętności w Krakowie T. XV. Kraków 1891¹⁾. — 1972. Benis Artur wydawca. Postępek prawa czartowskiego przeciw narodowi ludzkiemu (1590)¹⁾. — 1973. Sprawozdanie Komisji językowej Akademii Umiejętności w Krakowie. T. IV. Kraków 1891¹⁾ — 1974. Morawski Kazimierz. Andrzej Patrycy Nidecki jego życie i dzieła. Kraków 1892¹⁾ — 1975. Zbiór wiadomości do Antropologii krajowej. T. XV. Kraków 1891¹⁾. — 1976. Rozprawy Akademii umiejętności w Krakowie. Wydział matemat. przyrodn. S. II. T. III. Kraków 1891²⁾. — 1977. Haeckel Ernst. Antropologie oder Entwicklungsgeschichte des Menschen Leipzig 1891. — 1978. Schmick J. H. Dr. Die Unsterblichkeit der Seele. Leipzig 1890. — 1979. Schmick J. H. Dr. Die Erde kein Abschluss. Leipzig 1890. — 1980. Schmick J. H. Dr. Nachirdische Fortdauer der Persönlichkeit. Leipzig 1890. — 1981. Lelewel Joachim. Polska, dzieje i rzeczy jej (dostojności i urzędy). Poznań 1856. — 1982. Niemcewicz J. U. Spiewy historyczne. Lwów 1849. — 1983. Szczepanowski Stanisław. Nędza Galicyi w cyfrach. Lwów 1888. — 1984. Naruszewicz Adam. Żywot J. K. Chodkiewicza. Przemyśl 1857. — 1985. Libelt Karol. Dziewica Orleańska. Poznań 1847. — 1986. Dwernicki Józef. Pamiętniki. Lwów 1870. — 1987. Skórski Aleks. Dr. Jan Śniadecki w obec współczesnej metafizyki niemieckiej i dzisiejszych dążeń filozofii. Lwów 1890. — 1988. Książnin Franciszek D Poezye. Warszawa 1787. — 1989. Woronicz J. P. Dzieła poetyczne wierszem i prozą. Lipsk 1853. — 1990. Woronicz J. P. Sybilla. Lipsk. — 1991. Lelewel Joachim. Panowanie króla polskiego Stanisława Augusta Poniatowskiego. Bruksella 1847. — 1992. Naruszewicz Adam. Poezye. Lipsk 1835. — 1993. Niemcewicz J. U. Dwaj Sieciechowie. Kraków 1850. — 1994. Andrysowicz J. Jeografia starożytnej Polski. Poznań 1842. — 1995. Libelt Karol Dr. O kometach i gwiazdach spadających. Lwów 1869. — 1996. Plateu August von. Gesammelte Werke. Stuttgart Augsburg 1856. — 1997. Lenau Nicolaus. Gedichte. Stuttgart Augsburg 1857. — 1998. Szymon Szymonowicz. Sielanki i kilka innych pism polskich. Chełmno 1864. — 1999. Kochowski Wespazyan. Pisma wierszem i prozą. Kraków 1859. — 2000. Miaskowski Kasper. Zbiór Rytmów. Kraków 1861. — 2001. Niemcewicz J. U. Pamiętniki (1804—1807) Lwów 1873. — 2002. Kaczkowski Zygmunt. Teka Nieczui. Paryż 1883 — 2003. Callier E. wydawca Kozłowski Kor. Bitwy i potyczki stoczone przez wojsko polskie 1831 r. Poznań 1887. — 2004. Petöfi, przekład Seweryny z Zochowskich D. Janosz Witeż, Warszawa 1871. — 2005. Petöfi Szandor. Wojak Janosz. Kraków 1869. — 2006. Lermontow, przeł. G. C. Bojar Orsza. Lwów 1855. — 2007. Pług Adam. Zupelny zbiór pism. Wilno 1863. — 2008. Niemcewicz J. U. Leibe i Sióra czyli Listy dwóch kochanków. Warszawa 1861. — 2009. Chodźko Leonard. Żywot Kazimierza na Pułaziu Puławskiego. Lwów 1869. — 2010. Bułharyn Jerzy. Rys wojny węgier-

¹⁾ Dar Akademii Umiejętności w Krakowie.

skiej w l. 1848—1849. Paryż 1852. — 2011. Lieder Waclaw. Poezye. Kraków 1889. — 2012. Niemcewicz J. U. Jan z Tęczyna. Powieść historyczna. Warszawa 1874. — 2013. Modrzewski Andrzej Frycz. O poprawie rzeczypospolitej, Przemysł 1857. — 2014. Borkowski Karol. Pamiętnik historyczny o wyprawie partyzanckiej do Polski r. 1831. Lipsk 1862. — 2015. Czartoryski Adam X. Żywot J. U. Niemcewicza. Berlin Poznań 1860. — 2016. Niemcewicz J. U. Dzieje panowania Zygmunta III. Kraków 1860. — 2017. Libelt Karol. System umnictwa czyli filozofii umysłowej Poznań 1857. — 2018. Odyniec E. A. Poezye. Warszawa 1874, — 2019. Lenartowicz Teofil. Wybór Poezyi. Kraków 1876. — 2020. Bobrzyński Michał. Dzieje Polski w zarysie. Warszawa 1880. — 2021. Lewestam Henryk Fr. Historia literatury powszechnej. Warszawa 1863 — 2022. Kondratowicz Ludwik (Władysław Syrokomla). Wybór poezyi. Warszawa 1890. — 2023. Grillparzer Franz. Sämtliche Werke. Stuttgart 1887. — 2024. Ujejski Kornel. Poezye. Lipsk 1866. — 2025. Wilkoński August. Pisma. Kraków 1888. — 2026. Grün Anastasius. Gesammelte Werke. Berlin 1877. — 2027. Limanowski. Historia ruchu narodowego 1861—1864 r. Lwów 1882. — 2028. Mochnacki Maurycy. Powstanie narodu polskiego r. 1830 i 1831. Berlin Poznań 1863. — 2029. Pasek Jan Chr. Pamiętniki (1656—1688), Sanok 1856. — 2030. Naruszewicz Adam. Historia narodu polskiego. Kraków 1859. — 2031. Kochowski Wesp. Epiglamata polskie, po naszymu Fraszki, Kraków 1859. — 2032. Kochowski Wesp. Dzieła. Kraków 1859. — 2033. Spasowicz W. Dzieje literatury polskiej. Warszawa 1885. — 2034. Roscoe H. E. u. Schorlemer C. Kurzes Lehrbuch der Chemie. Braunschweig 1886 — 2035. Majewski, Dr. Mucholapski. — 2036. Mały fizyk. — 2037. Wiadomości statystyczne o mieście Lwowie. Lwów 1892²). — 2038. Kraushar Aleksander wydawca. Historia prawdziwa o przygodzie żalostnej księcia finlandzkiego Jana i królowny Katarzyny (1570). Kraków 1885¹) — 2039. Krasiński Adam Stanisław biskup. Słownik synonimów polskich. Kraków 1885¹). — 2040. Uchwały Akademii z dnia 31. października 1891 w sprawie Pisowni polskiej. Kraków 1892¹). — 2041. Gesamt-Verzeichnis der Lehr- und Hilfsmittel, Apparate und Modelle für den Zeichnungsunterricht an Mittelschulen. Wien 1892. — 2042. Gucikiewicz Leon. O roślinach owadożerczych i sposobie ich żywienia się Wadowice 1888. — 2043. Dunikowski Emil Habdank Dr. Listy z Ameryki. Wrażenia z podróży po Ameryce północnej. Lwów 1892²). — 2044. Czołowski Aleks. Dr. Pomniki Dziejowe Lwowa. Najstarsza księga miejska. Lwów 1892³). — 2045. Górski Jakób, wydawca Czermak Wład. Rada Pańska (1597). Kraków 1892¹). — 2046. Dunikowski E. Dr. Atlas geologiczny Galicyi. Tekst do z. IV. Kraków 1891³). — 2047. Matlakowski Władysław. Budownictwo na Podhalu z atlasem. Kraków 1892¹). — 2048. Słowaski Juliusz. Dramata i po-

¹) Dar Akademii Umiejętności w Krakowie.

²) Dar miasta Lwowa.

³) Dar Autora.

ezye. Warszawa 1874. — 2049. Słowacki Juliusz. Powieści poetyczne. Warszawa 1874. — 2050. Walter Skott, tłum. Rykaczewski Erazm. Kenilworth, romans histor. Warszawa 1874. — 2051. Konarski Stanisław. O religii poczciwych ludzi. Kraków 1887. — 1052. Naganowski Edmund. Hessa O'Grady, powieść oryginalna Kraków 1889. — 2053. Bałucki Michał. Pan burmistrz z Pipidówki, powieść; i Dwie wizyty Jego Ekscellencyi, szkic. Kraków 1887. — 2054. Bałucki Michał. Mój pierwszy występ literacki. Zbiór nowel. Kraków 1889. — 2055. Gawalewicz Maryan. Biedni ludzie. Obrazki z życia. Kraków 1890. — 2056. Gawalewicz Maryan. Majster do wszystkiego. Zbiór nowel. Kraków 1889. — 2057. Rys historyczny kampanii r. 1809 w księstwie Warszawskiem. Kraków 1889 — 2058. Bartoszewicz Julian. Szkice z czasów saskich. Kraków 1880.

Zakład prenumerował następujące czasopisma:

1. Bibliotekę Warszawską.
2. Zeitschrift für das Realschulwesen, herausgegeben von Dr. J. Kolbe.
3. Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministers für Cultus und Unterricht.
4. Aus allen Welttheilen. Illustrierte Monatshefte für Länder- und Völkerkunde und verwandte Fächer.
5. Zeitschrift für mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht, herausgegeben von J. C. V. Hoffmann.
6. Die österreichische Monarchie in Wort und Bild.
7. „Muzeum“, czasopismo Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych.
8. Annalen der Physik und Chemie, herausgegeben von Helmholtz und Wiedemann.
9. „Przewodnik naukowy i literacki“.
10. „Wszechświat“. Tygodnik popularny, poświęcony naukom przyrodniczym.
11. „Przegląd Polski“.
12. Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht, herausgegeben von Poske F. Dr., Mach E. Dr. und Schwalbe B. Dr.

2. Biblioteka uczniów.

Biblioteka uczniów liczy z końcem roku szkolnego 1892: 1086 dzieł w 1700 tomach; w bieżącym roku pomnożyła się o 115 dzieł w 182 tomach, a mianowicie:

1081. Ks. Wal. Kalinka. Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta. — 991. Dr. L. Kubala. Szkice historyczne 2 t. — 1052. Fryd. hr. Skarbek. Dzieje Księstwa Warszawskiego. — 989. K. Szajnocha. Jadwiga i Jagiełło 4 t. — 990. Tenże. Szkice historyczne 4 t. — 1021. Tenże. Dwie wojny. — 994. J. Szujski. Historii polskiej ksiąg dwanaście. — 992—3. Tenże. Rozstrzasania i opowiadania historyczne 2 t. — 1019. — Zarys dziejów Polski porobiorowej. — 996. P. Chmielowski. Adam Mickiewicz 2 t. —

995. Tenże. J. I. Kraszewski. — 997. Tenże. Studya i szkice 2 t. — 1045. W. hr. Dzieduszycki. Ateny. — 1051. J. I. Kraszewski. Krasicki, życie i dzieła. — 998. Lemmke. Estetyka 2 t. — 1048. Karol Libelt. Dwaj bracia Śniadeccy. — 1047. Tenże. Rozprawy. — 1046. T. Prażmowska. Podręcznik literatury powszechnej. — 1049. St. hr. Tarnowski. Komedye Al. hr. Fredry. — 1050. Tenże. Henryk Rzewuski. — 1079. Tenże. Dwa odczyty. Balladyna. Lilla Weneda. — 977. Tenże. Z wakacyi 2 t. — 999. J. Tretiak. Mickiewicz w Wilnie i Kownie. — 1055. L. Siemieński. Portrety literackie t. I. — 1000. Tenże. Żywot K. Brodzińskiego. — 1044. El-y. Poezye 3 t. — 1086. Al. hr. Fredro. Dzieła 13 t. — 1042. Z. Krasinski. Pisma 4 t. — 1043. A. E. Odyniec. Poezye 2 t. — 1040. J. Słowacki. Pisma 4 t. — 1041. Tenże. Pisma pośmiertne 3 t. — 1039. E. Wasilewski. Poezye. — 1026. B. Bolesławita. Szpieg. — 1027. Tenże. Dziecię Starogo Miasta. — 1028. Tenże. Moskał. — 1029. Tenże. Emisarysz. — 1022. M. Czajkowski. Wernyhora. — 1023. Tenże. Owruczanin. — 1024. Tenże Kirdźali. — 1025. Tenże. Stefan Czarniecki. — 976. Deotyma. Branki w Jasyrze 3 t. — 975. M. Dzieduszycki. Powieść z dawnych lat. — 977. Kl. Hofmanowa. Jan Kochanowski w Czarnolesie. — 1080. Al. Jełowicki. Moje wspomnienia. — 1038. J. Korzeniowski. Dzieła 10 tomów. — 1034. J. I. Kraszewski. Boża czeladka 3 t. — 1035. Tenże. Stary sługa 2 t. — 1032. Wal. Łoziński. Zaklęty dwór 2 t. — 1031. Wład. Łoziński. Opowiadania W. Narwoja. — 1053. W. Pol. Obrazy z życia i podróży 2 t. — 978. H. Sienkiewicz. Ogniem i mieczem 4 t. — 979. Tenże. Potop 6 t. — 980. Tenże. Pan Wołodyjowski 3 t. — 1033. A. Szymański. Szkice tom I. — 1036. Aug. Wilkoński. Ramoty i Ramotki 5 tomów. — 1082. Albert Wilczyński. Woły robocze. — 1030. J. Zacharjasiewicz Na kresach 3 t. — 1010. Bade. Robinson meksykański. — 1009. Biart. Podróż mimowolna. — 1077. Podług Bulwera. Ostatnie dni Pompei. — 972. Burnet. Młody Lord. — 1015. Podług Coopera. Mieszkaniec puszczy. — 1007. Tenże. Czerwony korsarz. — 1084. Tenże. Pogromca zwierza. — 1005. Pr. Duclos. Gwiazda Sudanu. — 1078. A. Gennevray. Ulicznik. — 981. Haggart. Kopalnie króla Salomona. — 1076. Hofmann. Do czego z młodu nawykiesz. — 1056. Jaccoliot. Tajemnice Afryki. — 1006. Kawicka. Na ziemiach i wodach. — 1003. Taż. Z kraju Inkasów. — 1085. P. Kraków. Wspomnienia wygnanki. — 1002. Kingston. Podróż naokoło ziemi. — 1014. Nowicki. Szlachetna zabawa. — 1016. E. Majewski. Doktor Mucholapski — 973. Marryat. Osadnicy kanadyjscy. — 1013. Melville. Cztery miesiące na jednej z wysp Markizów. — 1017. Tenże. Opowiadania historyczne. — 983. W. Przyborowski. Bitwa pod Raszynem. — 984. Tenże. Lelum-Polelum. — 1083 Tenże. Chrobry. — 1011. Meyne Reid. Połów potworów morskich. — 1012. Tenże. Porwana siostra — 971. R.

Roth. Młody wygnaniec. — 1018. A. S. Z domu i ze świata. — 986. Fr. Szyndler. Z nad Gopła — 987. Tenże. Mściwoj i Mieszko I. — 988. Tenże. Bolesław Chrobry. — 985. — Rozbitki. — 1054. K. Wojcicki. Klechdy. — 1004. M. Zaleska. Z krainy czarów. — 1001. Taż. Odgłosy gór i dolin. — 982. Taż. Wyprawa po skarby. — 974. M. Zielińska. Szesnastoletni Wojewoda. — 1020. A. Zipper. Mitologia Greków i Rzymian. — 1057. Fr. Schiller. Jungfrau v. Orleans. — 1058. Tenże. Don Carlos. — 1059. Tenże. Wallenstein. — 1060. Tenże. Die Räuber. — 1061. Tenże. Die Braut v. Messina. — 1062. Tenże. Die Verschwörung des Fresco zu Genua. — 1063. J. W. Göthe. Egmont. — 1064. Tenże. Reinecke Fuchs. — 1065. Tenże. Clavigo. — 1066. Tenże. Torquato Tasso. — 1067. Tenże. Hermann und Dorothea. — 1068. Tenże. Dichtung und Wahrheit. — 1069. G. E. Lessing. Emilia Galotti. — 1070. Tenże. Minna von Barnholm. — 1071. Tenże. Über die Fabel. — 1072. Wieland. Oberon. — 1073. J. Herder. Cid. — 1074. Th. Körner. Krini. — 1075. W. Shakespeare. Juliusz Caesar.

B. Inne środki naukowe.

1. Dla geografii i historii:

a) globów 3, b) atlasów geograficznych 2, historyczny 1 w dwóch egzemplarzach, c) map ściennych i geograficznych 94 w 131 egzemplarzach.

2. Gabinet dla geometrii wykresłej:

Gabinet posiada do nauki geometrii wykresłej i rysunku geometrycznego 184 wzorów i modeli.

3. Gabinet dla rysunków odręcznych:

Modeli 278, wzdrów 3.075.

4. Gabinet przyrodniczy posiada:

a) do zoologii: α) okazów 706, β) szkieletów 62, γ) pudełek z owadami 9, δ) obrazów 89, ε) atlas Gerolda.

b) do botaniki: α) zielnik, składający się z 61 fascykułów roślin zasuszonych, β) owoców 13, γ) przekrojów drzew 78, δ) modeli kwiatów 15, ε) obrazów 74, ζ) atlas Dodel Porta.

c) do mineralogii i geologii: α) okazów 2.388, β) modeli krystalograficznych 193, γ) obrazów geologicznych 10.

5. Gabinet fizyczny:

Z końcem roku szkolnego 1891/2 posiadał gabinet 508 przyrządów i kilkanaście tablic ściennych.

6. Gabinet chemiczny:

Z końcem roku szkolnego 1891/2 posiadał gabinet 199 przyrządów i kilkadziesiąt tablic ściennych.

V.
Statystyka uczniów.
A) Klasyfikacja uczniów.

Klasa	Liczba uczniów					Wynik klasyfikacji w II. półroczu					
	zapisanych	którzy wystąpił w ciągu roku szkolnego	z końcem r. szkol.			stopień I. z odszczęgóln.	stopień I.	stopień II.	stopień III.	przeznaczeni do egzaminu poprawowego	nieklasyfik.
			publiczn.	prywatn.	Razem						
Ia.	48	4	41	3	44	2	29	2 ₁	3	5	0 ₂
Ib	50	10	38	2	40	4	26	4	—	4	0 ₂
IIa	39	7	28	4	32	2 ₁	20 ₁	5	1	0 ₁	0 ₁
IIb	38	3	34	1	35	—	23 ₁	8	2	1	—
IIIa	27	4	20	3	23	—	15	4	—	1	0 ₃
IIIb	28	3	24	1	25	1	17	4 ₁	—	2	—
IVa	42	4	31	7	38	2	25 ₄	1 ₁	—	3	0 ₂
IVb	40	2	37	1	38	—	22	9	—	6 ₁	—
Va	30	7	23	—	23	1	16	4	2	—	—
Vb	32	1	30	1	31	—	21	2	2	5	0 ₁
VI	39	4	30	5	35	1	21	3 ₁	—	5 ₁	0 ₃
VII	32	—	30	2	32	2	25 ₁	1	—	2	0 ₁
Razem	445	49	366	30	396	15 ₁	260 ₇	47 ₄	10	34 ₃	0 ₁₅

B) Narodowość i wyznanie uczniów.

Klasa	N a r o d o w o ś ć					R e l i g i a					Razem
	polska	ruska	czeska	franc.	niemiecka	rz. kat.	gr. kat.	orm. kat.	protestanc.	mojżesz.	
Ia	44	—	—	—	—	44	—	—	—	—	44
Ib	37	2	—	—	1	27	4	—	2	7	40
IIa	32	—	—	—	—	31	—	1	—	—	32
IIb	33	2	—	—	—	19	3	—	5	8	35
IIIa	23	—	—	—	—	23	—	—	—	—	23
IIIb	25	—	—	—	—	21	1	—	—	3	25
IVa	38	—	—	—	—	38	—	—	—	—	38
IVb	33	4	—	—	1	26	5	—	1	6	38
Va	23	—	—	—	—	23	—	—	—	—	23
Vb	26	3	1	—	1	18	4	—	1	8	31
VI	33	2	—	—	—	29	3	—	—	3	35
VII	31	1	—	—	—	24	1	—	—	7	32
Razem	378	14	1	—	3	323	21	1	9	42	396

C) Wiek uczniów.

Urodzeni w roku	Liczba uczniów w klasach											Razem	
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VI		VII
1881	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1880	8	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
1879	16	10	7	11	2	1	—	—	—	—	—	—	47
1878	13	9	9	8	7	7	3	4	—	—	—	—	60
1877	3	2	5	9	5	7	6	10	2	3	—	—	52
1876	—	1	5	4	5	7	12	10	3	6	2	1	56
1875	—	1	2	1	2	2	11	9	14	12	9	4	67
1874	—	—	—	2	2	1	1	5	2	6	10	8	37
1873	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	7	6	19
1872	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	6	14
1871	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	7
1870	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
1865	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Razem	44	40	32	35	23	25	38	38	23	31	35	32	396

Opłaty i stypendya.

Oplatę szkolną w I. półroczu uiściło uczniów	133
Uwolnionych od całej opłaty szkolnej w I. półroczu było uczniów	245
Przed uiszczeniem opłaty szkolnej wystąpiło uczniów	19
Oplatę szkolną w II. półroczu uiściło uczniów	171
Uwolnionych od całej opłaty szkolnej w II. półroczu było uczniów	235
Przed uiszczeniem opłaty wystąpiło uczniów	23
Czesne wynosiło w I. półroczu	2.660— zlr.
„ „ „ II. „	3.420— „
Taksy wstępne	300 3 „
Datki na środki naukowe	445— „
Stypendya pobierało uczniów	17
Suma, którą uczniowie jako stypendya pobierali	2.910— zlr.

VI.

Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych
w ciągu roku szkolnego 1891/2.

1. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 10. października 1891 L.
810 Pr. w sprawie egzaminów dojrzałości.

2. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 26. paźdz. 1891 L. 21.132 normujący plan nauki języka ruskiego jako nadobowiązkowego lub wględnie obowiązkowego.

3. Rozporządzenie Wys. Rady Szk. kraj. z d. 5. lutego 1892 L. 1902, którem ustanowiono za zgodą Najprzewielebn. Ordynaryatu Arcybiskupiego o. I. Św. Kazimierza patronem szkoły, polecając dzień 4. marca poświęcać uroczystości św. patrona szkolnego.

4. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 19. stycznia 1892 L. 24 587 zawierający normę postępowania przy nauce religii gr. kat z uczniami nie władającymi językiem ruskim.

5. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 4. lutego 1892 L. 1.186 w sprawie zapobiegania nadużyciom antykwarów.

6. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 11. lutego 1892 L. 2 162 z wykazem nowych przyborów naukowych, jakie Wys. Minist. Wyzn. i Oświec. przepisało do nauki rysunków odręcznych w szkołach średnich, usuwając niektóre przybory dawniej aprobowane.

7. Rozporz. Wys. Rady Szk. kraj. z 17. marca 1892 L. 3 319, że uczniowie klasy I., którym odroczone termin do zapłacenia czesnego, nie mają prawo do świadectwa za I półrocze, jeżeli nie otrzymali odpowiednich cenzur, a nie uścili dodatkowo opłaty za pierwsze półrocze.

8. Rozporządzenie magistratu m. Lwowa z d. 18. marca 1892 L. 55.682/91, którem podniesiono płacę trzem tercyantom szkoły od 1. stycznia 1892 i przyznano im mundur służbowy.

9. Okólnik Wysokiej Rady Szk. kraj. z d. 31. stycznia 1892 L. 24.288/91 polecający udzielać nauki rysunków odręcznych w dotychczasowej liczbie godzin, jednak wedle zmienionego planu (rozp. Wys. Min. Wyzn. i Ośw. z d. 9. grudnia 1891. L. 17 947)

10. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z 2. czerwca 1892 L. 10.661 normujący, że postęp w kaligrafii u uczniów I. klasy nie wpływa na odroczenie opłaty szkolnej w pierwszym półroczu.

11. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 5. maja 1892 L. 4.405, którym polecono stosować się do wydanych w porozumieniu z Akademią Umiejętności w Krakowie „Prawideł pisowni polskiej.“

12. Okólnik Wys. Rady Szk. kraj. z d. 16. marca 1892 L. 581, którym ogłoszono „Plan nauki języka niemieckiego w szkołach średnich galicyjskich i instrukcyę dla nauczycieli tego przedmiotu w klasach I – IV.“

VII.

Z a r z ą d z e n i a

w sprawie rozwoju sił fizycznych młodzieży.

W myśl rozporządzenia Wys. c. k. Min. Wyzn. i Ośw. z dnia 15. września 1890 do L. 19.087 (rozp. Wys. Rady Szk. kraj. z dnia 17. paźdz. 1890 L. 17.498) zajęła się Dyrekcya wraz z gronem nau-

czycieli uorganizowaniem ćwiczeń fizycznych młodzieży i wycieczek według dokładnie obmyślanego planu z uwzględnieniem stosunków miejscowych.

Dyrekcya porozumiała się z Towarzystwem łyżwiarskiem, wskutek czego młodzież tutejszego zakładu uzyskała przystęp na ślizgawkę towarzystwa po bardzo niżonych cenach. Ślizganie odbywało się każdej środy i soboty pod nadzorem nauczycieli. Brało w niem udział 154 uczniów.

Szczególną uwagę zwracano na wycieczki w porze wiosennej i letniej i dążono do tego, aby nauka niektórych przedmiotów, jak geometryi, nauk przyrodniczych i geografii w klasie I. odbywały się na wycieczkach. Jeżeli odbycie nauki w otwartem polu w pewnym dniu było możliwem, udawali się uczniowie wraz z nauczycielem odnośnego przedmiotu na wycieczkę, przyczem zazwyczaj towarzyszyli mu inni nauczyciele, niezajęci w szkole. Po odbyciu nauki w polu, polegającej głównie na ćwiczeniach i nauce poglądu odbywały się zabawy i ćwiczenia gimnastyczne, głównie według metody, wskazanej w odnośnem dziełku p. Cenara.

Odbyto ogółem 8 wycieczek naukowych, przy udziale jednej lub więcej klas, a mianowicie:

2 wycieczki połączone z nauką geografii,

2 „ „ „ „ geometryi,

3 „ „ „ „ botaniki, zoologii i fizyki,

1 wycieczka połączona z ćwiczeniami w szkicowaniu;

nadto odbyły się trzy wycieczki mniejsze bez specjalnego celu naukowego, w których wzięło udział po kilka klas.

Wszystkie te wycieczki odbywały się w miesiącu marcu, kwietniu i maju.

Dnia 2. czerwca była wycieczka ogólna uczniów całego zakładu, której poświęcono cały dzień.

VIII.

K r o n i k a Z a k ł a d u .

Rok szkolny rozpoczął się dnia 3. września 1891 uroczystem nabożeństwem.

Egzamin wstępny do pierwszej klasy odbył się w dwóch oddziałach dnia 15. i 16. lipca, tudzież dnia 1. i 2. września 1891. Z powodu znacznej liczby uczniów podzielono klasy I—V, na dwa oddziały równorzędne. — Ogólna liczba klas wynosiła 12, wzrosła więc o jedną w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dnia 18. i 19. września 1891 odbywał się egzamin dojrzałości pod przewodnictwem c. k. krajowego Inspektora szkół p. Jana Lewickiego.

W ciągu ubiegłego roku szkolnego zaszły następujące zmiany w składzie grona nauczycielskiego:

1. P. Zygmunt Tomanek został rozp. R. S. kr. z dnia 23. lipca 1891 L. 10.423 uwolniony z posady zastępcy nauczyciela, a równocześnie zamianowany asystentem profesora rysunków geometrycznych.
2. Tem samym rozporządzeniem przeniosła Rada Szk. kraj. zastępców nauczycieli Józefa Szydłowskiego z c. k. II. gimn. lwowskiego i Adolfa Arendta z c. k. szkoły realnej w Tarnopolu do tutejszego zakładu.
3. P. Min. Wyzn. i Ośw. reskrytem z dnia 27. czerwca 1891 L. 11.499 (Pr. R. S. k. z 3. sierpnia 1891 L. 577) przeniósł profesora Władysława Zbierzchowskiego stale do tutejszego zakładu.
4. P. Min. Wyzn. i Ośw. reskrytem z dnia 12. sierpnia 1891 L. 16.786 (Rsk. z 21. sierpnia 1891 L. 15.543) zniżył katechecie ks. Dr. Józefowi Laskowskiemu, jako równoczesnemu docentowi filozofii chrześcijańskiej na uniwersytecie lwowskim liczbę godzin do 10 tygodniowo.
5. R. S. kr. reskrytem z dnia 21. sierpnia 1891 L. 14.973 poruciła naukę języka ruskiego, jako nadobowiązkowego, nauczycielowi p. Włodzimierzowi Szuchiewiczowi, który z powodu dłuższej choroby objął tę naukę dopiero z początkiem drugiego półrocza,
6. Najwyższym postanowieniem z d. 21. sierpnia 1891 (Min. Wyzn. i Ośw. z 24. sierpnia 1891 L. 18.137; Pr Rsk. z 27. sierpnia 1891 L. 690) zamianowany został prof. Dr. Karol Benoni dyrektorem c. k. gimnazjum w Tarnowie.
7. P. Minister Wyzn. i Ośw. reskrytem z dnia 24. sierpnia 1891 L. 18.137 (Pr. Rsk. z 27. sierpnia 1891 L. 690) przeniósł prof. Józefa Drzewickiego z c. k. gimnazjum w Sanoku stale do tutejszego zakładu.
8. P. Minister Wyzn. i Ośw. reskrytem z dnia 12. sierpnia 1891 L. 16.893 (Rsk. z 27. sierpnia 1891 L. 15.541) przeniósł na własną prośbę profesora Franciszka Waligórskiego w stały stan spoczynku.
9. P. Minister Wyzn. i Ośw. reskrytem z dnia 21. sierpnia 1891 L. 16.796 (Pr. Rsk. z 30 sierpnia 1891 L. 698) nadał opróżnioną w tutejszym zakładzie posadę nauczycielską profesorowi c. k. gimnazjum jarosławskiego Romualdowi Bobinowi.
10. Rsk. reskrytem z dnia 30. sierpnia 1891 L. 15.269 powierzyła naukę śpiewu profesorowi Władysławowi Zbierzchowskiemu.
11. Rsk. reskrytem z dnia 9. września 1891 L. 16.245 powierzyła naukę religii gr. kat. ks. Dr. Tytusowi Myszkowskiemu, adjunktowi Uniwersytetu lwowskiego.
12. Rsk. reskrytem z dnia 17. września 1891 L. 18.134 zamianowała zast. nauczyciela Dr. Wawrzyńca Teisseyre, docenta Uniwersytetu lwowskiego i powierzyła częściowe zastępstwo chorego

nauczyciela p. Szuchewicza profesorowi c. k. II. gimnazyum lwowskiego Leopoldowi Weiglowi.

13. Rsk. reskryptem z dnia 8. października 1891 L. 18.657 uwolniła zastępcę nauczyciela Adolfa Arendta, który otrzymał posadę zastępcy nauczyciela rysunków w c. k. szkole przemysłowej lwowskiej.
14. Rsk. reskryptem z dnia 10. października 1891 L. 18.759 zamianowała ks. Józefa Boczara zastępcą katechety.
15. Rsk. reskryptem z dnia 16. stycznia 1892 L. 812 udzieliła zast. nauczyciela Stanisławowi Basińskiemuniżenia liczby godzin na 10 tygodniowo.
16. P. Minister Wyzn. i Ośw. reskryptem z dnia 15. stycznia 1892 L. 811 (Pr. Rsk. z 25. stycznia 1892 L. 37) zamianował zast. naucz. Stanisława Ziobrowskiego nauczycielem c. k. gimnazyum w Stryju.
17. Rsk. reskryptem z dnia 21. stycznia 1892 L. 1.115 przeniosła zastępcę naucz. Wojciecha Turosza z gimnazyum buczackiego do tutejszego zakładu.
18. Rsk. reskryptem z dnia 17. lutego 1892 L. 2.853 przeniosła zastępcę nauczyciela Michała Lityńskiego z c. k. IV. gimnazyum lwowskiego do tutejszego zakładu.
19. P. Minister Wyzn. i Ośw. reskryptem z dnia 26. maja 1892 L. 11.122 (Pr. Rsk. z d. 23. czerwca 1892 L. 375) przeniósł profesora Celestyna Hoszowskiego, który wysłużył przepisane lata, w stały stan spoczynku z końcem b. r. szk.
20. P. Minister Wyzn. i Ośw. reskryptem z dnia 27. maja 1892 L. 11.130 (Rsk. z 20. czerwca 1892 L. 11.798) nadał opróżnioną w tutejszym zakładzie posadę nauczyciela rysunków odręcznych profesorowi Antoniemu Stefanowiczowi.

Wedle reskryptu Wys. Rady Szk. kraj. z dnia 26. Stycznia 1892 L. 294 powierzyło Przełożęństwo zboru izr. lwowskiego Dr. Jecheskielowi Caro nadzór nad nauką religii mojżeszowej w lwowskich szkołach ludowych i średnich.

Z dniem 1. czerwca b. r. objął nowomianowany c. k. krajowy inspektor szkół średnich p. Jan Franke bezpośredni nadzór nad tutejszym zakładem, a grono nauczycielskie przedstawiło się dnia 2. czerwca b. r. nowemu swojemu zwierzchnikowi.

Dnia 16. listopada 1891 umarł nagle uczeń Va. kl. Wincenty Kozłowski. Młodzież szkolna oddała zmarłemu koledze, który był uczniem pilnym i zacnym, ostatnią posługę, biorąc wraz z gronem nauczycielskiem gremialny udział w obrzędzie pogrzebowym.

Dnia 20. lutego 1892 zmarł profesor Józef Drzewicki po dłuższej chorobie płucowej. Przedwczesny zgon zdolnego i gorliwego nauczyciela, który z całym poświęceniem pracował dla dobra młodzieży, wywołał głęboki żal u kolegów zmarłego i u uczniów, którzy szczerze kochali nauczyciela, oddanego całą duszą swemu zawodowi. To też obrzęd pogrzebowy był wymownym objawem tego powszechnego żalu,

jaki przedwczesna śmierć ś. p. Drzewickiego wywołała w kołach najszerszych.

Dzień 14. października 1891, jako dzień imienin Najjaśniejszego Pana i dzień 19. listopada 1891, jako dzień imienin Najjaśniejszej Pani, obchodził zakład uroczystem nabożeństwem; dnia 2. maja 1892 odprawiono uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Cesarzowej Maryi Anny, a dnia 28. czerwca 1892 za duszę ś. p. Cesarza Ferdynanda.

Dnia 4. marca 1892 obchodził zakład po raz pierwszy uroczystość patrona szkolnego św. Kazimierza.

Utalentowany uczeń VI. klasy Feliks Wygrzywalski wymalował wedle własnego układu obraz przedstawiający św. Kazimierza i ofiarował go do sali ekshortacyjnej, za co Dyrekcya wyraża uczuiowi temu publiczne podziękowanie w imieniu młodzieży szkolnej tutejszego zakładu.

W ciągu roku szkolnego przystępowała młodzież katolicka trzy razy do spowiedzi i komunii świętej.

W ubiegłym roku szkolnym otrzymało 6 uczniów tutejszego zakładu stypendya z funduszków publicznych.

Od dnia 17. do 23. czerwca 1892 odbywał się ustny egzamin dojrzałości pod przewodnictwem c. k. krajowego inspektora szkół średnich pana Jana Frankego.

Dnia 24. czerwca b. r. odbyło się po mszy świętej uroczyste rozdanie świadectw dojrzałości abiturjentom pod przewodnictwem c. k. krajowego inspektora p. Jana Frankego, który w gorących i podniosłych słowach przemówił do abiturjentów i do młodzieży klas wyższych.

Fundacya im. Kruka-Heidenreicha, przeznaczona na udzielanie zapomóg ubogiej młodzieży tutejszego zakładu, nie weszła jeszcze w życie, ponieważ akt fundacyjny nie uzyskał dotychczas zatwierdzenia władzy. — Fundusz ten wynosi kwotę: 1279 zł. 65 ct., a mianowicie w winkulowanych $4\frac{1}{2}\%$ listach zastawnych Tow. kred. ziem. a) Nr. 22.253 a 1.000 zł., b) Nr. 17.634 i Nr. 22.469 à 100 zł., tudzież książeczkę gal. Kasy Oszczędności Nr. 76.438 za 79 zł. 65 ct. Rokowania zmierzające do aktywowania fundacyi są w toku.

W ciągu b. roku szk. wpłynęło do kasy ubogich uczniów, którą grono nauczycielskie zarządza: 181 zł. 15 ct. — W sumie tej mieści się hojny dar profesora Celestyna Hoszowskiego w kwocie 76 zł. 63 ct. w. a., za co Dyrekcya wspomniałomyślnemu dawcy serdeczne składa dzięki.

Z kwoty tej użyto na sprawienie książek: 76 zł. 56 ct., na sprawienie odzieży 20 zł. 50 ct., na kolonie wakacyjne wedle życzenia prof. Hoszowskiego 30 zł., reszta w kwocie 54 zł. 9 ct. pozostała do rozdania na rok przyszły.

IX.

Z a p i s y

na rok szkolny 1892/3

odbywać się będą: do I. klasy dnia 30. i 31. sierpnia; a do klas wyższych nadto jeszcze dnia 1. i 2. września. — W tych samych dniach odbywać się będą egzamina poprawcze — Egzamina wstępne do I. klasy odbędą się dnia 1 i 2. września. — Dnia 3. września rano o godzinie 8-iej odbędzie się uroczyste nabożeństwo z powodu otwarcia nowego roku szkolnego; zaś dnia 4. września rozpocznie się nauka szkolna.

Warunki przejścia uczniów z gimnazjum do szkoły realnej.

(Rozp. Wys. Rady Szk. kr. z d. 16. maja 1887 l. 2764).

A) Uczeń gimnazjalny, ubiegający się o przyjęcie do II., III., IV. lub V. kl. realnej, może być uwolniony od egzaminu wstępnego: 1. z religii, 2. z języka polskiego, 3. niemieckiego, 4. z historii powszechnej, 5. historii naturalnej i 6. fizyki. jeżeli w świadectwie gimnazjalnem za ostatnie półrocze, poprzedzające bezpośrednio odnośną klasę realną, oprócz ogólnego stopnia dobrego (t. j. celującego albo pierwszego), otrzymał z wymaganego dla tej przedmiotu i odnośnego materyału nauki cenzury przynajmniej „dostateczne“ bez osłabiającego dodatku. Z reszty przedmiotów t. j. 1. matematyki, 2. chemii, 3. geografii i 4. rysunków, należy egzamin wstępny odbywać z wszelką ścisłością, by w interesie szkół realnych nie dopuszczać do tych zakładów uczniów nieudolnych.

B) Co do uczniów, którzy z gimnazjum tylko wskutek niedostatecznych cenzur z języków klasycznych otrzymali ogólny stopień drugi, zastrzega sobie Rada Szkolna krajowa według okoliczności rozstrzygać w poszczególnych wypadkach, czy takiego ucznia przypuścić do egzaminu wstępnego do następnej klasy realnej, przyznając mu zresztą wskazane powyżej ulgi.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do szkół średnich.

(Rozp. Wys. R. Szk. kr. z d. 26. kwietnia 1890. do l. 6595).

a) Z religii należy wymagać wiadomości, których z teraźniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych;

b) z języka wykładowego: czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami; znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni, zgody i rządu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom z uwzględnieniem głównych zasad interpunkcji;

c) z języka niemieckiego: czytanie płynne i zrozumiałe; znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych); odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najzwyczajniejszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych; poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku wykładowym;

d) z rachunków: pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi; pewność w tabliczce mnożenia; znajomość miar metrycznych.

X.

Wykaz imienny uczniów.

Klasa Ia.

Stopień celujący otrzymali:

1. Leszczyński Ignacy.	2. Enzinger Ludwik.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Anders Stanisław.	16. Kopystyński Maksymilian.
2. Blachaczek Tadeusz.	17. Krawczyk Mieczysław.
3. Czaplicki Roman.	18. Krawczyk Stanisław.
4. Czapliński Emil.	19. Kropiowski Kazimierz.
5. Dostal Wiktor.	20. Kułakowski Stanisław.
6. Dzieciniak Józef.	21. Lachmayer Ludwik.
7. German Erazm.	22. Leszczyński Bolesław.
8. Głowacki Józef.	23. Lickendorf Kazimierz.
9. Grodzicki Franciszek.	24. Linhardt Witold.
10. Hornung Franciszek.	25. Machnicki Romuald.
11. Huget Franciszek.	26. Mehlem Aleksander.
12. Jakubowski Stanisław.	27. Miecznikowski Kazimierz.
13. Jankowski Mieczysław.	28. Mikulski Józef.
14. Janowski Ludwik.	29. Onufryk Ludwik.
15. Knobloch Roman.	

Pięciu uczniom pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu ; dwóch uczniów otrzymało stopień drugi, trzech stopień trzeci.

Klasa Ib.

Stopień celujący otrzymali:

1. Nakel Maurycy.	3. Trojan Kazimierz.
2. Świerczyński Stanisław.	4. Wachsmann Emil.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Budzynowski Leonard.	7. Laskowski Stanisław.
2. Chilf Henryk.	8. Ludmerer Dawid.
3. Klimkiewicz Aleksy.	9. Nadolski Otto.
4. Kołopeniuk Mikołaj.	10. Pfeiffer Bronisław.
5. Kriser Stefan.	11. Pirgo Kazimierz.
6. Laskowski Jan.	12. Rożanowski August.

13. Sakowicz Zdzisław.	20. Wereszczyński Mieczysław.
14. Schneider Adolf.	21. Wiśniewski Leopold.
15. Świrski Franciszek.	22. Wolf Karol.
16. Szejwel Władysław.	23. Wolski Wilhelm.
17. Thom Antoni.	24. Woroniecki Kazimierz.
18. Wallisch Hugo.	25. Zagórski Jerzy.
19. Wekluk Emilian.	26. Zeniuk Stanisław.

Czterem uczniom pozwolono poprawiać notę niedostateczną z jednego przedmiotu; czterech otrzymało stopień drugi.

Klasa II a.

Stopień celujący otrzymali:

1. Kot Józef.	2. Pelczarski Władysław.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Ballaban Adam.	11. Kamienobrodzki Edmund.
2. Daszyński Mieczysław.	12. Komarnicki Stanisław.
3. Dąbrowski Mieczysław.	13. Kopaczynski Alfons.
4. Dybuś Andrzej.	14. Kotrba Karol.
5. Goebel Tadeusz.	15. Kowalewski August.
6. Herbringer Rudolf.	16. Kowalski Feliks.
7. Hołubasz Władysław.	17. Marek Waclaw.
8. Indra Gustaw.	18. Mitarski Wilhelm.
9. Johann Władysław.	19. Pachulicz Antoni.
10. Jost Waleryan.	20. Pirgo Wiktor.

Pięciu uczniów otrzymało stopień drugi, jeden stopień trzeci.

Klasa II b.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Bernstein Majer.	13. Semkow Józef.
2. Bick Majlech.	14. Sikorski Tadeusz.
3. Gall Herman.	15. Stocker Ludwik.
4. Günsberg Ascher.	16. Suchystaw Jakób.
5. Herschdörfer Izak.	17. Supiński Adam.
6. Linder Benjamin.	18. Wierzejski Bolesław.
7. Mackiewicz Antoni.	19. Wiśniewski Witołd.
8. Maksyś Mikołaj.	20. Wolski Emil.
9. Otremba Gustaw.	21. Wyrwa Emil.
10. Rolland Antoni.	22. Zgórski Hipolit.
11. Sakowicz Leon.	23. Zieleniewski Maryan.
12. Schwarc Karol.	

Jednemu uczniowi pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu, ośmiu uczniów otrzymało stopień drugi, dwóch stopień trzeci.

Klasa III a.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Bielski Roman.	9. Kaczor Mieczysław.
2. Borczowski Zygmunt.	10. Kalinowski Konstanty.
3. Bratro Emil.	11. Kamiński Kazimierz.
4. Bukasiewicz Stanisław.	12. Klisiewicz Józef.
5. Dybuś Jan.	13. Krupski Jan.
6. Głowacki Franciszek.	14. Lanc Maryan.
7. Goebel Zbigniew.	15. Piotrowski Władysław.
8. Grabowski Zygmunt.	

Jednemu uczniowi pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu; czterech otrzymało stopień drugi.

Klasa III b.

Stopień celujący otrzymał:

Skofleg Karol.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Blum Aron.	10. Sokulski Władysław.
2. Fischler Jakób.	11. Tarnawski Antoni.
3. Fischler Maksymilian.	12. Tyszkowski Wilhelm.
4. Moos Piotr.	13. Wacha Antoni.
5. Penot Władysław.	14. Winiarz Kazimierz.
6. Pleuss Edward.	15. Wyrobek Piotr.
7. Podłowski Antoni.	16. Zahajkiewicz Karol.
8. Sauczey Tadeusz.	17. Zawadzki Józef.
9. Smidowicz Stanisław	

Dwom uczniom pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu; czterech uczniów otrzymało stopień drugi.

Klasa IV a.

Stopień celujący otrzymali:

1. Cehak Tadeusz.	2. Madeyski Julian.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Andreé Józef.	9. Gilowski Karol.
2. Breiter Władysław.	10. Gryglaszewski Teofil.
3. Chalecki Albert.	11. Heyzman Władysław.
4. Dubik Władysław.	12. Janiczek Kazimierz.
5. Dziakiewicz Antoni.	13. Janiczek Władysław.
6. Dziubiński Władysław.	14. Jaworski Gracyan.
7. Faszczewski Bolesław.	15. Jedliczka Bronisław.
8. Geppert Wilhelm.	16. Jurystowski Józef.

17. Kamiński Jan.	22. Mosior Kazimierz.
18. Łoziński Witold.	23. Nikorowicz Józef.
19. Marian Karol.	24. Nowak Tadeusz.
20. Markiewicz Stanisław.	25. Ośniałowski Bronisław.
21. Mehlem Erwin.	

Trzem uczniom pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu; jeden otrzymał stopień drugi.

Klasa IV b.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Dorman Mendel.	12. Runge Włodzimierz.
2. Fabry Stanisław.	13. Scheininger Abraham.
3. Grzyb Zygmunt.	14. Skrzyński Tadeusz.
4. Hitner Ozyasz.	15. Smarzewski Maryan Kazimierz.
5. Ilnicki Julian.	16. Smulikowski Henryk.
6. Jurowicz Władysław.	17. Udrycki Aleksander.
7. Merunowicz Maryan.	18. Vacek Rudolf.
8. Pelz Gustaw.	19. Waldman Rubin.
9. Prek Henryk.	20. Walewski Adam Stanisław.
10. Romanowski Stanisław Gaweł.	21. Ziembicki Grzegorz.
11. Rudzki Zdzisław.	22. Zienkiewicz Władysław.

Sześciu uczniom pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu; dziewięciu uczniów otrzymało stopień drugi.

Klasa V a.

Stopień celujący otrzymał:

Rzeczycki Kazimierz.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Bidziński Maurycy.	9. Marcichowski Karol.
2. Biloński Edward.	10. Mianowski Maryan.
3. Dzierzanowski Jan.	11. Morawski Maryan.
4. Früauff Ludwik.	12. Moszyński Maryan.
5. Grohs Ludmil.	13. Noël Antoni.
6. Konopka Alfred.	14. Röhring Adolf.
7. Kuźniewicz Stanisław.	15. Romański Ryszard.
8. Łączyński Zygmunt.	16. Rybicki August.

Czterech uczniów otrzymało stopień drugi; dwóch stopień trzeci.

Klasa V b.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Altenberg Alfred.	3. Dydziński Włodzimierz.
2. Dubik Józef.	4. Ehrlich Samuel.

5. Hess Feliks.	14. Szczypczyk Włodzimierz.
6. Hryniuk Stefan.	15. Tatomir Edward.
7. Kikinis Mojżesz.	16. Weigel Karol.
8. Linder Józef.	17. Wein Klemens.
9. Łopuszański Jan.	18. Wiszniowski Jan.
10. Mokrzycki Teodor.	19. Woroszyński Zygmunt.
11. Rojek Aleksander.	20. Zeniuk Michał.
12. Szwed Karol.	21. Zgoda Teofil.
13. Stocker Alfred.	

Pięciu uczniom pozwolono poprawiać notę niedostateczną z jednego przedmiotu; dwóch otrzymało stopień drugi, dwóch stop. trzeci.

Klasa VI.

Stopień celujący otrzymał:

Janelli Tadeusz Zdzisław.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Balicki Gustaw.	12. Krug Wilhelm.
2. Berger Franciszek.	13. Małobęcki Mieczysław.
3. Bernolak Seweryn.	14. Pielech Karol.
4. Bezkorowajny Włodzimierz.	15. Pietruszewicz Emil.
5. Bielawski Eugeniusz.	16. Rosenbach Leib.
6. Gajewski Jan.	17. Rzczycki Antoni.
7. Gnoiński Andrzej.	18. Skulski Józef.
8. Gryglewski Bogusław.	19. Szybalski Zygmunt.
9. Haczewski Karol.	20. Szumski Tadeusz.
10. Hirschberg Schmelko.	21. Wyrzywański Feliks.
11. Hupezcyc Adam.	

Pięciu uczniom pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu; trzech otrzymało stopień drugi.

Klasa VII.

Stopień celujący otrzymali:

1. Cehak Adam.	2. Finkelstein Chaim Majer.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Baraniecki Jan.	9. Łukaszewski Adam Bohdan.
2. Daszyński Wacław.	10. Marbach Józef.
3. Gall Rudolf.	11. Nadwodzki Aleksander Dom.
4. Gamota Michał.	12. Niemczynowski Jan Mieczysław.
5. Gelber Józef Hirsch.	13. Obmiński Tadeusz Antoni.
6. Janicki Stanisław.	14. Pelczarski Jan Józef.
7. Krajewski Juliusz.	15. Ptaszek Alfons Marya Franc.
8. Lorber Majer.	16. Rauch Adolf Dawid.

17. Rischka Stanisław Edmund.	22. Swoboda Michał Emil.
18. Rogawski Leon Józef.	23. Szczepański Kazimierz.
19. Schaden Jan Alojzy.	24. Witkowski Tadeusz Józef.
20. Schayer Julian Karol Wład.	25. Zipser Kazimierz.
21. Sedlak Kazimierz.	

Dwom uczniom pozwolono poprawić notę niedostateczną z jednego przedmiotu; jeden otrzymał stopień drugi.

Wynik egzaminu dojrzałości

w roku szkolnym 1891/2.

I Do egzaminu dojrzałości we wrześniu 1891 zgłosiło się 4 abiturjentów tutejszego zakładu i 7 eksternistów.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Gumowski Józef (ekster.).	4. Podoski Roman (przyw.).
2. Kopystyński Jan (ekster.).	5. Sienkiewicz Jan (ekster.).
3. Paszkowski Tadeusz (ekster.).	6. Sokołowski Stanisław (ekster.).

Trzem abiturjentom tutejszego zakładu i jednemu eksterniście pozwolono składać egzamin powtórnie po upływie roku, jednego eksternistę reprobowano bez terminu.

II. Do egzaminu dojrzałości w czerwcu 1892 zgłosiło się 25 abiturjentów tutejszego zakładu i 5 eksternistów

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Cehak Adam (z odznaczen.).	12. Niemczynowski Jan.
2. Daszyński Wacław.	13. Obmiński Tadeusz.
3. Finkelstein Chaim (z odzn.).	14. Pelczarski Jan
4. Gall Rudolf.	15. Rischka Stanisław.
5. Gamota Michał.	16. Rogawski Leon.
6. Gelber Józef.	17. Schaden Jan.
7. Janicki Stanisław.	18. Sedlak Kazimierz.
8. Kaczor Jan (ekster.).	19. Swoboda Michał.
9. Krajewski Juliusz.	20. Witkowski Tadeusz.
10. Łukaszewski Adam.	21. Zipser Kazimierz.
11. Nadwodzki Aleksander.	

Pięciu abiturjentom tutejszego zakładu pozwolono poprawić egzamin z jednego przedmiotu w terminie wrześniowym, dwóm eksternistom pozwolono składać egzamin powtórnie po upływie roku, dwóch eksternistów reprobowano bez terminu.

